

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 19 (2883) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

NÉMET TENGERALATTJÁROK

18 amerikai kereskedelmi hajót süllyesztettek el az északamerikai és kanadai vizeken

Az elsüllyesztett hajótér összesen 125 ezer tonna.

Uj Dünkirchent készítenek elő az angolok Singaporeban

Ausztrália miniszterelnöke feljajdult, hogy Anglia és Amerika elszámította magát, mikor a távolkeleti vizeken lebecsülte az ellenfelet. A japánok csakugyan ott állanak Ausztrália partjainál és Uj-Guinea szigetvidékein. Most már csak kapkodás lehet ott az angolszászok minden védekezése. Ausztrália siratja a Közelkeletre küldött katonáit, akik már aligha tudnak visszajönni saját szülőföldjük védelmére. A nagyhatalmi hóbot sorsszerű büntetését már érzik Ausztráliában.

Burmában is maga a nép szabadsapatokkal állott a japánok mellé. A burmai út elzáródik az angolszászok elől, s Kína japánellenes nyugati része, a csunkingi kormány területe az amerikai segítség nélkül tehetetlenné válik. Burma népének az ázsiai egységbe sorakozása jelképezően megvilágítja, hogy Távolkelet népei a japán vezetés alatt jobbnak és biztosabbnak látják jövődjüket. A malaji félszigeten, a Fülöp-szigetek nagy birodalmában, Thaiföldön (Siamban) már megtörtént ezt a Japán melletti felsorakozás. Sőt még a francia Indo-Kínában is maga a francia kormány kész erre az igazodásra.

Egyidejűleg Roosevelttel háborus politikája is megkapta az első csattanós választ a németektől. Közvetlenül New York partjai előtt a német tengeralattjárók 18 egységből álló amerikai hajókaravánt süllyesztettek el 125 ezer tonna tartalommal. Az amerikai hajóhadat a japánok már tönkrevérték a Hawaii-szigetekenél. Most ez a 125 ezer tonnás újabb veszteség nem nagyon lesz biztató az amerikai háborus uszítók világ-hatalmi vágyálmaira. Kívánták a háborút, s most remegve érezhetik, hogy azt a háborút csakugyan megkapták, de számukra nincs köszönet benne. New York közelében meg se várták. Most ebben a közelségben riadtan gondolhatnak rá, hogy mi lesz, ha az ellenfél még közelebb jön a fejük fölé.

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távírói Irodának: A véserő főparancsnoksága közli:

Német tengeralattjárók az északamerikai és kanadai vizeken első ízben végrehajtott hadműveletükkel súlyos csapást mértek az ellenség ellátási hajójására. Közvetlenül az ellenséges partok előtt elsüllyesztettek 18 kereskedelmi hajót, összesen 125.000 tonna ürtartalommal. Egy másik hajót és egy őrnaszádot megterpedőztak. A hadműveletekben különösképpen kitűntette magát a Herdegen sorhajóhadnagy vezetése alatt harcoló tengeralattjáró, amely egy-egy 8 hajót süllyesztett el 53.000 tonna ürtartalommal, ezek közül 3 tartályhajót Newyork előtt. (MTI)

Japán hivatalos jelentés a rabauli partraszállásról

Tokióból jelentik: (NTI) A császári főhadiszállás közli. A japán hadsereg és haditengerészet alakulatainak január 23-án reggel Uj-Britannia szigetén, Rabaul közelében sikerült partraszállani. Ugyanabban az időben különlegesen képzett tengerészlovászok eredményes partraszállást hajtottak végre Uj-Irország szigetén Kaveneeben. (MTI)

Bangkokból jelentik: (NTI) A rangooni rádió jelentése szerint erős japán légi alakulatok pénteken két ízben megtámadták Raungoon. A rangooni brit parancsnokság szóvivője közölte, hogy a brit csapatok a moulmenni szakaszon „rencken” visszavonulnak a nagy fölényben lévő japán erők elől

Keletburmába újabb kínai erősítések érkeztek (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A malaji arcvonalról a japán fővárosba érkezett jelentések szerint a japán gyalogság 130 Fahrenheit fokos hőségben tovább nyomul előre dél felé. Az ellenség minden vonalon visszahúzódik Johore Babru felé, miután a japánok a jang-pengi szakaszon levő megerősített állásokat elfoglalták. Az arcvonalról érkező jelentések közlik, hogy a brit légi-erők már csak Singapore védelmére vetik harcba, úgy hogy az már nem igen ritkán jelenik meg a félsziget felett. (MTI)

Rendkívüli ülést tartott Ausztrália háborus kormánya

Amszterdamból jelentik: (NTI) Mint az angol hírszolgálat jelenti, Ausztrália háborus kormánya pénteken rendkívüli ülést tartott, amelyen a hadügy-miniszter kifejtette, hogy az uj-guineai események miatt komoly aggodalomra van ok. A külügyminiszter úgy vélekedett, hogy Japánt most kell megtámadni teljes erővel, mert ezzel nem lehet későbbi időpontig várni (MTI)

Melbourneból jelentik: (B. F.) Ausztráliában egyre nagyobb riadalmat keltenek a hírek, amelyek szerint a japánoknak az Ausztrália közelében lévő szigeteken sikerült partraszállniuk. Az ausztráliai kormány közvetlenül azután, hogy az első jelentések beérkez-

tek az Uj-Guineában, a Salamon szigeteken és a Bismarck-szigeteken történt partraszállásokról sürgős felhívással fordult Roosevelthez, az ausztráliai kabinet rendkívüli ülésre ült össze és a tanácskozásba bevonták a hadsereg, a haditengerészet és a légierő vezető tisztjeit is. Az ausztráliai sajtóban erősen kifejezésre jut a néphen uralkodó kedvetlenség és a szövetségesek hadviselésének elégtelensége miatti elítélő magtartás. Az ausztráliai parlamentet külön ülésre hívták össze, hogy a japán partraszállás által előállotti helyzetet megvitassa.

Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon

Uj magyarság és az új Európa

Ilyen cím alatt az új esztendőben vastkosabb könyv jelent meg a „Bartha Miklós Társaság” kiadásában. A társaság ezelőtt tizenöt évvel alakult Budapestben az akkori 25—30 évesekből, kik az akkori keresztény magyar értelmiségi réteg fiataljai között ezek szenvedését legjobban átérezték. A szenvedés érzéséből tudatos keresése lett a magyarság jobb és kilátásosabb életútjának. Evégett a társaság a magyar társadalom alapszerkezetét, összetételét és a magyar közélet minden vonatkozását számbavette, sorozatos megvitatással megtárgyalta, tanulmányokat és adatgyűjtéseket végeztetett tagjaival.

Ez a munkásság a faji kérdést, a népi alaprteleg helyzetét az ebből való fejlődés lehetőségeit és gátjait, a gazdasági és szellemi adottságokat s ezek belső tartalmát és elmaradottságait a földből folyó és kihontható életviszonyokat, azok művelődésbeli erejét és erőtlenségét mind vizsgálódás tárgyává tette. Beható tanulmányozás alá került a társaságban a nemzetiégi kérdés is valamint a magyarságnak más népekkel való szomszedsága a Kárpátmedencében való magyar néphívatás, annak belső és külső előmozdítóit, illetve akadályait. Így alakult a társaságban bizonyos közvélemény, mely a magyarság új életprogramját kezdte kiérlelni s mind határozottabb irányokat és céltudatosságot kezdett kiformalni.

Ennek a népjövedőért való fiatalos munkának az eredményei már benne foglaltatnak a „Bartha Miklós Társaság” könyvében. Nagy időszerezés van a könyv megjelenésében, mert most már csakugyan teljessé vált a küzdelem az új Európáért, illetve már világháború tárgya lett minden nép sorsa a földrészek új megszervezése folyamatában. A japán közbelépés robbantó erővel mutatta meg a magyar népfaj részére is, hogy sorsa lehetartozik abba a nagy életközösségbe mely Európa közepétől a távolkeleti Ázsiáig terjed. A japán közbelépés, annak villámlo sikerei a magyarság részére is mintegy bizonyosságot hoztak, hogy a népek faji megújulásai csakugyan újjá rendezik a világot és fel fogják szabadítani a régi gazdasági és hatalmi uralkalmak alól.

A magyarságnak ebben az újjáalakulásban megvan a jövődjé, ha maga is azoknak a küzdelemben vállal részt, akikhez népröksága szerint is odatarozik. Ugy a finnek, mint a japánok benne vannak ebben a néprökságban, s mindkét rokon népnek az új rendezésekért való harca olyan, amely nyilvánvalóan döntő erejű és hatású. Egyenrangú az európai két vezető népnek, a németnek és olasznak óriási erőfeszítésével. A küzdelemben való részvétel a magyarságtól is megkívánja ezt az egyenrangúságra való törekvést. Nem dicsőségsszomj és hiúság okából kell ezt megtennie, hanem azért, hogy a fajok harcában a maga jelentőségét és

fenyegetését kellően ki tudja emelni. Mert jövődó elhelyezkedésének bizonyosságát és fejlődését csak így tudja biztosítani.

A faji öszetartásnak és küzdésnek ez a természetparancsa világozá vált az első világháború kikerült nemzedék előtt. Ennek a tanúságtétele a „Bartha Miklós Társaság” újévi könyve. A tanúságtételben nem a más népek faji megújulásának utánzása nyilatkozik meg, hanem az önálló, saját népi gyökérszél felől akaró öntudatoság. Ahogyan például a könyv a magyar magánjogot mentesíteni akarja a német jogfejlődés utánzásától, a az örökéletben, vagyis a nemzedékek egymásra következő élete javának átruházásában, a magyar népszokások megtartó erejét kívánja irrott joggá tenni. — az is a faji erő alapjainak és továbbfejlődése feltételeinek életközönös meglátása. Ahogyan a nemzetiégi kérdésben is ar-

ra mutat rá, hogy a magyar népi alaprétegek vagyoni és társadalmi megerősödését kell végbeinni, s ekként a magyar népsorsot vonzóvá kell tenni. — ezzel is világosan meglátatja, hogy az úgynevezett „szentiváni állameszmé” gyakorlatilag hogyan lehet összetartó hatású. — hogyan tudja állandósítani az ország más népeiben is a magyar államhoz való őszinte ragaszkodást. A földkérdés is ebből a szempontból egészen izzó, nagyon sürgető, nagyon sordított közelségben jelenik meg előttünk: szinte katasztrófális komolysággal sürgeti a teljes és meggyugtató megoldást.

Az új magyarság már megvan az új Európához. Csak meg kell hallani és követni kell annak az új nemzedéknek öntudatos szavát, s szenvedések között fölsimert célkitűzéseit.

Dr. Paál Árpád.

Nagy tömegben menekül Singapore lakossága

Tokióból jelentik: (NTI) A Tokiói Nisi jelenté Gemasból hogy Singapore lakói akiket nagyon nyugtalanít a japán csapatok délfel irányuló világyors előretörése, ezerszámra kisérelnek meg a brit birtokról való eltavazást és igyekeznek a maláji szárazföldre menekülni. A Singaporeban uralkodó élelmiszer és vízhiányt, valamint a szünetnélküli japán légitámadásokat mondják a menekülés okának. A szigetéről kiviezett összes utak, főleg Johore Bahru környékén tele vannak magángépkocsikkal, kerékpárokkal és a menekülő emberek ingóságával. Valamennyi utvonai katonai szempontból már csaknem használhatatlanná vált, a brit menetoszlopok azonban, nem törődve az emberekkel, átverekszik magukat az utvonalakon, miközben sok polgári személy megsebesül. Hír szerint egy második dűnkirchani eset megelőzésére foganatosított intézkedés folytán a Eriték több mint 100 ezálhító hajót vontak össze Singapore

Betegek

többször székrekedésben is szoktak szenvedni. Vigyázzunk ilyenkor a rendes emésztésre. Betegségben szükséges a **DARMOL**

kikötőjében. A hajók készen állanak az aznall kiürítés végrehajtására. — Mint hírlik ezeket a hajókat csak a fehér fajú lakosság elszállítására szünetek, az ásziaiakat ott hagyják amint érendezik az általános elvonulást. (MTI)

Ancolszász támadás érte francia Indo-Kinát (?)

Vichyből jelentik: (B. T.) Vichybé még nem érkezett hivatalos megerősítés arra az angol és kínai forrásból származó hírré, mely szerint egyik indokina repülőteret támadás érte. — Mindamellet már előre kijelentik hogyha a hír igaznak bizonyul, azt kö-

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

moly jellegű cselekménynek tekintenek és az következményeket vonna maga után. Míg az eliensleges megtámadásokról hivatalos jelentés nem érkezik.

A riói új formula ajánlja, de nem teszi kötelezővé a tengelyhatalmakkal való szakítást

Argentina és Chile kivételével valamennyi amerikai állam megszakítja kapcsolatait a három hatalommal

Rio de Janeiroból jelentik (OFI) Pénteken az értekezlet teljes ülésén Matiosos, bolíviai kiküldött terjesztette elő a diplomáciai kapcsolatok megszakításáról szóló indítványt, amelyhez valamennyi érdekelt nemzet hozzájárult. Az indítvány az alábbi pontokból áll:

1. Az amerikai köztársaságok újbol nyilvánítják megengedhetetlen elhatározásukat, amely szerint valamely, a nyugati féltekén kívüli államnak az amerikai köztársaságok egyike ellen intézett bármilyen támadó lépését vagy valamennyi amerikai állam ellen irányuló támadó lépésnek és Amerika szabadsága és függetlensége ellen irányuló közvetlen fenyegetésnek tekintik.
2. Az amerikai köztársaságok újbol hangsúlyozzák egyöntetű akaratukat, hogy együttműködnek a kölesönös védelem terén mindaddig, amíg a jelen támadás hatásai megszűnnek.
3. Az amerikai köztársaságok, alkalmaszva a saját törvényeikben foglalt el-

veket és tekintetbeve minden egyes ország helyzetét és körülményeit, — ajánlják a kapcsolatok megszakítását: Japánnal, Németországgal és Olaszországgal, mert ezeknek az államoknak egyike megtámadott egy amerikai országot, a két másik pedig segítette ebben a támadásban.

Az utolsó pont, amely kimondja azt, hogy egyes amerikai államok kapcsolataik újra felvétele előtt tanácskoznak egymással, változatlan maradt. (MTI)

Rio de Janeiroból jelentik (OFI) Miután az értekezlet egyhangulag elfogadta azt a javaslatot, amely ajánlja, de nem mondja ki kötelezőnek a diplomáciai kapcsolatok megszakítását a tengelyhatalmakkal, azt hiszik, hogy valamennyi amerikai állam, amely még nem szakította meg kapcsolatait, — Chile és Argentina kivételével — meg fogja szakítani a diplomáciai kapcsolatokat a tengelyhatalmakkal. Ezt a hírt még nem erősítették meg. (MTI)

Esti kereskedelmi középiskolai tanfolyam felnőttek részére

Nagyon sokan vannak, akik a román uralom alatt középiskolai tanulmányaikat 4 osztály elvégzése után kénytelenek voltak megszakítani. Most aztán, hogy a helyzet előnyükre változott, szeretnék volna tanulmányaikat a Kereskedelmi középiskolában folytatni. Erre azonban nem volt mód, mert a kereskedelmi középiskolában magánvizsga tudvalevőleg nem tehető, rendes

tanulónak pedig koruk miatt nem iratkozhattak be. Ezeket akar most segíteni a közoktatásügyi kormányzat, mielőtt elrendelte, hogy Nagyváradon is állítsanak fel egy úgynevezett „felnőttek iskoláját”. A felnőttek részére szervezett kereskedelmi középiskolai I. osztály ez év szeptemberében megnyílik a nagyvárad Baross Gábor kereskedelmi középiskolában. Naponta 4 óra

Apollo Filmszínházban Az utolsó 5 év legnagyobb sikere!
WALT DISNEY gyönyörű színes mesefilmje
PINOKKIO

Belvárosi mozdó
Ma szombattól: Báró Eötvös verse nyomán
A megfagyott gyermek
Simor Erzs, Csontos és a magyar gyermekszírók.

Johnny Weissmüller legnagyobb alakítása
TARZAN ÉS FIA
CASINO

francia lépés nem várható. Vichyben hangsúlyozzák ezzel kapcsolatban, hogy a francia kormány ragaszkodik álláspontjához amely szerint nem sérlette meg semlegességét azáltal, hogy támaszpontokat engedett át Japánnak. Eilenkezőleg, a Japánnal kötött megállapodásban biztosítékot látnak arra, hogy Indo-Kína felségjogai sértetlenek maradnak. Az Indo-Kína elleni támadást éppen ezért a kormány nem tarthatja tétlenül.

lesz este 17—21 óraig, hetenkint tehát összesen 24 óra. A felnőttek iskolájába csak az iratkozhatik be, aki 24. életévét már betöltötte és a gimnázium vagy polgári iskola IV. osztályát sikeresen elvégezte. A tanulók az év végén osztályvizsgát tesznek és a 4. évfolyam elvégzése után kereskedelmi középiskolai érettségire jelentkezhetnek. A felvételi díj 30 pengő, a tandíj pedig 150 pengő egy évre. A kereskedelmi középiskola igazgatósága január 26-ától 31-éig feltételesen felveszi a jelentkezőket. Fizetni most egyelőre nem kell. A feltételes jelentkezés célja a jelentkezők számának megállapítása. Az osztály engedélyezése esetére a jelentkezőket úgy tekintjük, mint akiket már előjegyzésbe vettünk. Ajánlatos lesz mielőbb jelentkezni, mert a Budapestben már működő hasonló iskolák éppen négyezer annyian jelentkeztek, mint a hány növendék a felnőttek osztályába felvehető volt. Az iskola helyisége Hitler-utca 20. szám alatt van. Hivatalos órák délelőtt 11—13-ig. Bővebb felvilágosításai szívesen szolgál az igazgatóság.

„A lelhem jókívánóságait is belelontam”

Csomagot kézbesítettek ki ma nekünk. A fölfellett csomagoló papírból házi gyapjufonal kandikált ki. Hozzá a következő kísérőlevelet kaptuk:

Miután az én egészségi állapotom nem engedi meg, hogy dolgozzak és tudomásom szerint az egyesületi hölgyek kézimunka-dólutant tartanak, ahol a mi drága katonáinknak dolgoznak, tisztelettel kérem eljuttatni a gyapjufonalat azzal a kérésrel, hogy ebből érmelegítő készítsessék. A lelhem jókívánóságait is belelontam: a jóságos Isten vezérelje vissza valamennyit, az a fájdalom ne érjen senkit, mint engem, aki a másik háborúban elveszítettem azokat, akik legdrágábbak voltak.

Őszinte köszönetet mond

Dr. Krausz Rudolfné,
Larátka körörszóné.

HÁROM LENGYEL HIVATALNOKOT HALÁLRÁJÉLTÉK DANZIGBAN. Danzigból jelentik a NTI: A danzigi rögtönítelő bíróság pénteken három lengyelhivatalnokot ítélt halálra. A lengyel hivatalnokok ártatlanul letartóztatott németekkel borzalmasan bántak és kínozták őket. A vádlottak annyira ültelgették a németeket, hogy súlyos bordasérüléseket szenvedtek. A németeket, közöttük az asszonyokat is villanyáram alá ültették ami az örülettel határos. (MTI.)

Japan csapatok szálltak partra Uj-Guineában és a Salamon szigeteken

**Burma helyzete reménytelen. Rangoon közeli
elestével lehet számolni**

Melbourneból jelentik: (OFI) Hivatalosan közlik: Pénteken japán partraszállásokat jelentettek Uj-Guineából és a Salamon-szigetéről. Pénteken reggel a japánok felderítést hajtottak végre a vidék egymástól távol eső részein. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) Mint az Associated Press Melbourneból jelenti, Forde helyettes miniszterelnök közölte, hogy megerősítették azt a jelentést, amely szerint japán csapatok Raboul-tól 400 kilométernyire keletre a Bismarck szigeteken, Kieponál partraszállottak. (MTI)

Londonból jelentik: (Bud. Tud.) Angol fővárosban a távolkeleti háború egyik leglényegesebb elemének tekintik most Ausztráliaba való behatolást is minden pillanatban lehetségesnek tartják. Nagy figyelmet keltett Curtin miniszterelnök riasztó beszéde. A Times melbournei jelentése szerint a japán légitámadásoknak repülőterek ellen való összpontosítása kuszabón álló inváziós veszedelemnek tekintendő. A Daily Express singaporei jelentése szerint a japán hadsergeknek nagy tartalékok állanak rendelkezésére és megalapítható hogy ez lehetetlenné teszi az elhamarkodott derulást Nagybritannia részéről. Singapore nehéz ideje csak most következik — állapítja meg a lap. (MTI)

Melbourneból jelentik: (OFI) Az ausztráliai háborús kormány elhatározta, hogy sürgős segítséget, repülőgépeket és hadianyagokat kér Angliától és Amerikától. Forde hadügymi-

niszter pénteken este közölte, hogy japán csapatok szálltak partra Kieponban, a Salamon-szigeteken: meglepetésszerű légitámadások után mint egy 350 kilométerre délkeletre Raboul-tól. Uj-Británia fővárosától. Uj-Guineától.

Szabadcsapatokba tömörülve harcolnak a burmaiak Anglia ellen

Bangkokból jelentik: (NTI) A rangooni rádió jelentése szerint a japán csapatok 70 kilométerre állnak Rangoontól keletre. Burma helyzete reménytelen az ellenség számbeli fölénye miatt. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) Mint a japán katonai tájékoztató közölte, a Burma elleni japán támadás főcélja a burmai útvonal forgalmának megakadályozása, mert a burmai útvonal Csungking ellátásának főútja. Kijelentette, hogy a támadás tervszerűen folyik tovább aminek következtében Rangoon közeli bevételével lehet számolni. Rangoonban, valamint az ettől északra lévő különböző helyeken igen sok Csungkingnak szánt hadianyag van felhalmozva. A Csungkingi körökben a hadianyagszállítmányok érkezése miatt nagy az elégedetlenség. Mint a japán katonai tájé-

koztató kijelentette az ellenséges tábor széthúzása következtében a Burmat védő csapatok harc erejét nem lehet sokra becsülni. (MTI)

Tokióból jelentik: (Stefani) A bur-

Megsemmisítették a japánok a 45-ik kínai dandárt

Bangkokból jelentik: (NTI) A delhi rádió jelentése szerint a brit-indiai kormány a burmai kormánnyal egyetértve elhatározta, hogy a Burmában lakó hindukat átköltöztetik Indiába.

Tokióból jelentik: (NTI) A Domei-iroda jelentése szerint a Malajzi-félsziget nyugati partján előnyomuló japán csapatok csütörtökön a 45-ik indiai dandárt megsemmisítették. 8 tábort löveget, 40 páncélosot és hűtőgépet tehergéppesít zsákmányoltunk. (MTI)

Genf. Az Egve-

mai arconatrol jelentik, hogy Saw, burmai miniszterelnök letartóztatása nyomán támasztott általános felháborodás most abba nyilvánul meg, hogy a burmaiak szabadcsapatokban tömörülve vesznek részt a Nagybritannia elleni harcokban. (MTI)

Amszterdamból jelentik: (NTI) A londoni rádió jelenti, hogy a japán haderők terejére való tekintettel a brit csapatok Burmában a Moulmein-től keletre lévő helyi határállásaitól visszavonulnak. (MTI)

Államok hadügyminisztere bejelentette, hogy egy néger páncélos hadosztályt szerveztek. Ez az első kizárólag negerekből álló hadosztály. Tervezik egy néger repülőszázad felállítását is. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) Togo miniszterelnök az alsóházban pénteken újra kijelentette, hogy Japán kész arra, hogy Csungkingtól ajánlatokat fogadjon el a kibékülésre, ha Csungking eddigi magatartását megváltoztatja. (MTI)

Agedabiát visszafoglalták Rommel tábornok csapatai

A keleti fronton, kemény hidegben tovább folynak az elhárító harcok

Róma. (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 600. közleménye: Csütörtökön az olasz és német gépesített egységek erőltetett visszavonulását. Agedabiá iránt. E hadműveletek során igen sok foglyot és nagy zsákmányt ejtettünk. Az olasz és német légiő támadta az ellenség gépesített oszlopait, csapatösszevonásait, raktárakat és parancsnoksági épületeit. Egy olasz gép nem tért vissza. Erélye-

sen folytatta a légiő Málta bombázását is. Földön veszteséges repülőgépeket és katonai berendezéseket ért találat. Londonból jelentik: (B. T.) Megbízható forrásból közlik, hogy Rommel tábornok csapatai visszafoglalták Agedabiát. Genf. Az angol hírszolgálat közli a brit közelkeleti főhadiszállás hivatalos jelentését, amely szerint a brit erők kivonultak Agedabiából és az ellenség a helyőrséget visszafoglalta. (MTI)

harcúterén, a brit utánpótlást pedig erősen megnehezítette az, hogy az első vonalak 5-600 mérföldnyire voltak az egyiptomi támaszponttól. (MTI)

Sikeres német ellentámadások a keleti hadszíntéren

Berlinből jelentik: (NTI) A pénteki hadijelentés kiegészítéseként közlik: A keleti arconalon a kemény tél ellenére is tovább tartanak az elhárító harcok. Német kötelékek szárazföldön és levegőben végrehajtott sikeres ellentámadásokkal mind az arconalokon, mind a utánpótlási vonalakon jelentős veszteséget okoztak az ellenségnek. (MTI)

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a Német Távirati Irodával. A véderőfőparancsnokság jelenti: Keleten a harcok tovább folynak. A középső arconalszakaszon egy ellentámadás során 35 löveg került kezünkbe. Anglia körül harci gépeink megrongáltak egy nagyobb teherhajót. Észak-Afrikában a német és olasz csapatok a megvert ellenség nyomában vannak. Eddigi 10 brit páncélos, 40 löveget és több mint száz gépkocsit zsákmányoltunk vagy semmisítettünk meg. Az olasz és

WIENER MESSE (BÉCSI VÁSÁR)

1942. március 8. - 15.

Vízum- és vasúti kedvezmények

Jelentkezési határidő: január 31.

FELVILÁGOSÍTÁST NYUJT:

WIENER MESSE magyarországi kirendeltsége, Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. T. 186-800. Kérjük az i. t. résztvevőket, hogy jelentkezésüket a legközelebb eső IBUSZ MÁV HIV. Menegelyirodában nyújtsák be, mert csak így biztosítható a megfelelő elintézés.

Libiában nem győztek az angolok állapítja meg a Daily Express

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz fővárosban a legnagyobb érdeklődéssel figyelik az Észak-Afrikában folyó harcok legújabb fejleményeit. Nagy megelégedéssel veszik tudomásul az olasz és német sikereket. Hangoztatják, hogy ezek jelentőségét nem szabad túlbecsülni, de azok kétségtelenül figyelemreméltóak, mert újabb bizonyítékként szolgáló annak, hogy Churchill meggyőződésű északafrikai terve nem úgy valósult meg, mint ahogyan azt az angolok elképzelték.

Lisszabonból jelentik: (Stefani) A londoni Daily Express cikkében megállapítja, hogy Libiában az angolok nem győztek. Ennek a brit kudarcnak okai a következők:

Amikor a birodalmi csapatok megkezdték támadásaikat, jelentős ellenséges erőkre bukkanáltak. Az olasz-német veszteségek aránylag kicsinyek voltak és az ellenségnek módjában állott Tripolisban erősítéseket számlítani. Mindazon felül az ellenség értette a módot, hogy ügyesen mozogjon a sivatagi

esemény légikötelek ismét súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek. Nyugat-Németország felett három ellenséges gépet lelőttünk. (MTI)

Stockholmból jelentik: (OFI) Helsinkit újabb légitámadás érte. A két légitámadó alatt csak a városon kívül csapódtak le bombák. Még nem ismeretes, hogy halálos esetek és károk történtek-e. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A keleti

arcvonal északi szakaszán 21-én megújult erővel indult meg a küzdelem egy német birtokban levő vasúti töltés mellett. A bolsevista osztagokat visszavertük. 16. és 20. közt a német elhárító tűzben egymás után megtörték a bolsevista rohamok. 1900 halottat és 14 páncélkoszt számláltak meg ezen a helyen. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Brit bombázók a péntekre várható éjjel Hollan-

diában lakott helyeket támadták meg. Mint a Német Távirati Iroda illetékes helyen értesült, robbanó bombákat dobáltak egy kis németalföldi városra is, amely távolesk minden katonai célponttól. Három házat egészen leromboltak és mintegy 200-ban kárt okoztak. A romok közül 19 holttestet emeltek ki, azok közül sok holland lakos súlyosan, illetve könnyebben sebesült meg. (MTI)

Egy két az anyakönyvek tükeiben

Születések. Géczy Lajos Máv. munkás leánya Ilona, Irma. Sztán József napszámos leánya Julianna. Moldován Lajos műszaki tisztviselő helyettes fia Antal, György. Feldmann A. könyv-kötő fia (halva született). Szalai József cipész segéd fia József. Schwarz Béla cipőfelsőrészkesztő segéd fia István. Csapó Zoltán mechanikus leánya Mária. Balogh Béla kereskedő segéd fia László. Szokai Mihály szobafestő segéd leánya Margit. Vassy Samuél ékszerész fia Kálmán. Siket Gy. kereskedő leánya Angyalka, Julianna, Mária. Daróczy György tímár leánya Erzsébet. Varga Lajos városi hegyőr leánya Éva. Pleininger József m. kir. százados fia József, Gusztáv, Dezső. Szokolszky István legényegyleti gondnok fia Sándor. József, Előd. Madas László, György tanár fia István. Venyige Gyula postai vonatfelvigyázó fia László. Vásári Lajos napszámos leánya Ilona. Illyés János cipész mester fia János, Ferenc. Hajdú József ács és kőműves fia Károly, Zoltán, Paksai Sándor munkás leánya Etelka. Horovitz David rabbi leánya Janka. Kovács Gyula kosárrkötő fia Ferenc, József. Nagy Imre városi tüzoltó leánya Ilona. Vagyon Péter Máv. fűtő fia Miklós. Gibován György bérkocsizó segéd fia György. Kelemen József fodrász leánya Róza. Magyar László Máv. üzemi segédtiszt fia László, Ferenc, Imre. Szakács Sándor villamos kalauz leánya Gizella. Lefkócs Jenő kereskedő fia Lajos. Kovács Gyula számvívő főtanácsos leánya Ibolya, Magdolna. Fux Bert gyári munkás leánya Éva. Oláh Sándor napszámos leánya Erzsébet. Löwinger József kereskedő fia (halva született). Bocsódi Zsigmond kovács segéd fia Zsigmond, József. Nyilas Sándor kovács segéd leánya Edit.

Házasság. Gaál József gyári munkás és Szilágyi Virág. Goschler József asztalos segéd és Nagy Ilona. Nagy Kálmán kocsmáros és Oláh Julianna. Klein Ferenc kereskedelmi utazó és Stern Lenke. Dr. Spitzer Ernő orvos és Szilas (Sonnenschein műtősnő) Anna. Rucska József géplakatos és David Margit. Balázs Árpád sertésbizományos és Markovits Margit. Szentmiklósi Sándor férfiszabósegéd és Bagozy Erzsébet Gyuricza József szövőmunkás és Vég Margit. Moskovits Ernő terménykereskedő és Goldhammer Rezső Szabó Károly vízvezeték-szerelő segéd és Kádas Olga. Csik Sándor gépész segéd Iga Erzsébet. Somlai Lajos Máv. kalauz és Kovács Julianna.

Halálczés. Király Kálmán 23 éves. Özv. Rappaport Etel 59 éves. Bereczky Karoly 26 éves. Balogh Sándor 3 hetes. Özv. Weisz Sámuelné 63 éves. Jauschi Walter 10 hetes. Füredy Margit 35 éves. Özv. Szalacs Imréné 73 éves. Lakatos Mihályné 57 éves. Czina Jánosné 73 éves. Özv. dr. Deák Ferencné 83 éves. Földi Rozália 66 éves. Ponta Ferencné 43 éves. Zauberer Emánelné 74 éves. Stern Jenő 3 napos. Breier Dezső 41 éves. Özv. Mohos Sandorné 66 éves. Mészay József 29 éves. Özv. id. Kimpál Gáborné 85 éves. Puskás Lajos 79 éves. Özv. Szalku Ferencné 79 éves. Horváth Viktor 4 hetes. Klein Izidor 44 éves. Olári Tivadár 51 éves. Gross Imre 34 éves. Özv. Kovács Kálmánné 67 éves. Tóth Ferenc 82 éves. Marton István 13 éves.

Mit végzett a város mérnöki hivatala egy esztendő alatt?

2 és egynegyed millió pengő építkezésekre

Nagyvárad. Saját tud. Abban az új építési munkában, amely Nagyvárad városát a visszatérés óta fokozódó ütemben foglalkoztatja, a városi mérnöki hivatal teljesítette talán a legtöbbet. A mérnöki hivatal múlt évi munkásságáról most készült el a jelentés, amely pontosan rávilágít arra a munkára, amit a városrendezés terén a város fontos hivatala teljesített.

Különösen igénybevette a városrendezési ügyosztályt az utcájelző és házszámablák ügye, valamint a népszámlálás és a légtartalom ügyeinek intézése

A városrendezés hatalmas munkálatai

Az utca- és házszámablák elkészítése és a népszámlálás különösen nagy munkát jelentett, mert hiszen előzetesen össze kellett írni a város összes utcáit és házait, amit nemcsak a telekkönyvi adatok alapján végeztek, hanem a helyszínen is és az utcák között sok olyan van, amiket valósággal fel kellett kutatni. Ezután következhetett csak az utca és házszámablák elhelyezése. Ezek a városrendezési munkálatok 181.730 pengőbe kerültek.

Elkészítette még a városrendezési osztály a következő, Nagyvárad fejlődése szempontjából rendkívül fontos terveket is: 1. A Rákóczi úttal párhuzamosan főútvonal tervét. 2. A Horthy Miklós-utcat a gr. Teleky Pál utcával a garasos hid helyén létesítendő közúti hidon haladó átlós főútvonal tervét. 3. A Ritoók Zsigmond-utca meghosszabbításának tervét a Körösparti gyaloghídig. 4. A Schubert- és Gyöngyösi-utca meghosszabbítását a Sztaroveszky-utcáig. 5. A Verhőczy-tér megnyitása a Rákóczi útra a hábaképezzé utcavonalának meghosszabbításával. 6. Az állami átkelési útvonal tervezete és az ezzel kapcsolatos kisajátítások összeállítása. 7. A harmadik sporttér elhelyezési terve a strand mögött levő körösparti területen. 8. A Sztaroveszky utcai park visszaállítási terve.

E tervezési munkálatokon kívül a városrendezési osztály még tömérdek más munkát is elvégzett, úgy hogy a hivatalban legtöbbször este félkilencig folyt a munka, a meglévő csekély számú munkaerővel.

1943-ig be kell fejezni a városszépítési és rendezési munkálatokat

Most még nagyobb feladatok elé állítja ezt a városrendezési osztályt a városrendezési törvény, amely úgy rendelkezik, hogy 1943. évben kell befejezni a városszépítési és rendezési munkálatokat. Ez azonban a meglévő személyzettel szinte lehetetlen. Ezért még két mérnök és öt segédmunkaerő volna

szükséges. A közigazgatási teendők elvégzésére pedig (amely minden egy ingatlan nyilvántartási lapjának kiállításából és 10 összesítő táblázat kitöltéséből áll, visszamenőleg 1910, 1920, 1930 és 1940 évekre és e munka közben fel kell kutatni a régi népszámlálási lapokat és egyéb statisztikai adatot), szükséges volna legalább hász főből álló személyzet és három gépipróba, akik minden más munkakörtől mentesen végezhessék ezt a munkát.

A vízszintes és magassági felméréseket vállalat útján végzik el s mintegy 350 ezer pengő előirányzatra lesz szükség.

A városrendezési terv megalkotásának alapfeltételét képező várostérkép elkészítési munkálatai folyamatban vannak, ezzel Szabó Béla mérnököt bízták meg. A városrendezési ügyosztály kellő ütemben való működése azonban csak úgy biztosítható, ha még egy mérnöki állást szerveznek.

2 millió 205 ezer 200 pengő szükséges építkezésekre

A mérnöki hivatal jelentése ezután a magasépítési osztály működésével foglalkozik. Ez az osztály összesen 2 millió 205.200 pengős költségű munkálatokat végez. Folyamatban van a népfürdő felépítése, 135 ezer pengővel, a nyilvános illemhelyek terv- és költségvetése 26 ezer pengős előirányzattal, a Szigligeti Színház villamos- és fűtőberendezésének korszerűsítése és egyéb javítások, amiket már elvégeztek s amik 65 ezer pengőt emésztettek fel; a sportlevente-lőtér építése befejezés előtt áll, erre 61 ezer pengő van előirányozva. Az Erzsébet-ligeti sporttérben tribün terve-

zése, a sportpályák fenntartása, Napközi otthon építése, a közbiztonsági javítása, az üzemi székház befejező munkái, a központi egészségház átalakítási munkái, a központi óvóhely építése a város háza pincéjében családvédelmi házak építése, a városi villamosmű óvóhelyei, a városi középületek javítási munkálatai, a katonai épületek munkáinak levezetése, amellyel teljesen elkészültek az állatvásárterek korlátjainak átépítése és javítása és új városi bérházak tervezete és költségvetése foglalja el ezt az ügyosztályt.

Közúti hidak épülnek a Garasos híd és Emléktéri híd helyén

Az út, hid és vízépítési osztály is hatalmas munkát végzett s nagy feladatok előtt áll. 1940 novemberétől 1941 márciusáig 2200 inségmunkást foglalkoztattak, míg április és májusban nyolcszázat. Az inségmunka keretében elvégeztette a mérnöki hivatal a Körös medrének kiszélesítését, amivel mintegy hatszáz telket mentesítettek meg árvízről. Az utcarendezéseket kavicsolásokat, az öszi és az új lakótelepek utcáinak rendezését, vízmentesítését, a Pece patak védőtöltésének kiépítését, vízvezető árok építését (amely a Wolfi-vizeket vezet le a Pecébe), is inségmunkások végezték.

A piac-tér cementlapokkal való burkolása, az aszfalt kocsiutak átfektetése és javítása közutak fenntartása. Rét vá-

rosrész ármentesítése és végül a Teleky-utca burkolása összesen 1 millió 217.200 pengős előirányzatot igényelt. Az utcarendezésnél azonban a háztulajdonosok hozzájárulásából 400 ezer pengő megtérül.

Hídépítésnél elsősorban a garasos-híd helyén kell új közúti hidat építeni s miután az ezredévi emléktéri gyaloghíd sem elégséges a felszaporodott forgalom számára, ott is közúti hidat fog felépíteni, amivel a városnak ez a része rendkívül sokat nyer.

Nagyvárad tehát — na a város leközdetheti a felmerülő nehézségeket. — hamarosan fővárosias fejlődéssel túlhaladhatja a többi, nagy vidéki várost.

(—a—n.)

RÁDIÓ, VILLANY lámpák
tűzők
vasalók

MÓZES ISTVÁN

HLATKY ENDRE-UTCA 15.

A nagy hideg miatt Kecskeméten bezárták az iskolákat

A havazást árdrágításra használták ki az úvidéki kereskedők

Ipolyságról jelentik: (MTI) Fénteken a hőmérő a mínusz 30 fokot is elérte. Kecskemét. (MTI) A nagy hidegre való tekintettel a város külterületén valamennyi népiiskolában 23. és 31. közt szünetel a tanítás. Bezárták még az összes óvodát is. Szolnok. (MTI) A jászapáti baromfi-kereskedők a havazás miatt nem tudtak Budapestre utazni és az árut Budapestre szállítani. Az újpesti kereskedők

Jászapátra mentek és a baromfiakat a maximális áron felül is megvásárolták. A baromfikereskedőket a szolnoki törvényszék most 50 pengőtől 300 pengőig terjedő pénzbüntetéssel sújtotta és az eladásért kapott összeget a kincstár javára lefoglalta. Elrendelte a törvényszék az újpesti kereskedők előállítását, mert a maximálisnál magasabb áron vásárolták a baromfit. (MTI.)

Kényszerszünet egyes biharmegyei és nagyváradai iskolákban

(Nagyvárad.) A szokatlannal kemény téli időjárás az iskolák rendelkezésébe álló tüzfakészletét számításon felül igénybe vette. A megye több községében a tüzelőfa elfogyott, amiért a főszolgabírói jelentéseknek eleget téve, egyes megyei elemi iskolákban a tanfelügyelőség kényszerszünetet rendelt el.

Miután a nagy hideg állandóan fokozódik, úgy értesülünk, hogy dr. vitéz Nadányi János alispán feliratot küldött a kultuszminiszterhez abban az irányban, hogy a tüzelőanyag megtakarítása céljából intézkedjen további kényszerszünet engedélyezéséről, melyet azután nemcsak a megyel, hanem a váradai iskolákban is alkalmazni fognak.

A bihari levették 48-as honvédsírok után kutatnak

(Nagyvárad.) A felszabadulás után Nagyváradon és szerte Bihar vármegyében minden városban és községében záslót bontottak a levette egyesületek.

A fiatalság nevelése szempontjából működésük azóta is szinte felbecsülhetetlen.

A levetteképés hazafias és vallás-erköles terén az egészséges magyar eszellel kialakulásával pótolja az elmúlt idők mulasztásait s az addig rejtegetve parázsló öntudatot most a maga szabadságával lobogtatja.

Ennek a szellemnek egyik igen fontos nevelő eszköze a hősök tisztelete is.

Tudatosabbá tétele érdekében a bihari levette egyesületek most a 48-as honvéd sírok felkutatását kezdték meg. Feltalálás esetén a sírokat megfelelően és méltóképpen gondozni fogják, a sírokról pedig pontos leírást és fényképfelvételt készítenek, melyet a hadimúzeumnak is felterjesztenek. A hősi erény ilyen megbecsülése és a magyar hagyományos katona szellem ápolásának e ragyogó példája előtt elismeréssel veszi le kalapját minden igaz hazafi.

Nemzetgyalázási perek a törvényszék előtt

(Nagyvárad.) A nagyváradai törvényszék ötös büntetőtanácsa folytatta a megkezdett nemzetgyalázási perek tárgyalását. Potogán János szalacsi születésű váradai sásbütörkésztöt nemzetgyalázó kifejezései miatt az enyhítő körülmények figyelembevételével 8 napi fogházbüntetésre ítélte.

Özvegy Wohl Mihályné nagyváradai lakos azt a kijelentést tette tavaly, hogy „lesz még egy nemzet, amely megvédi majd a zsidókat”, majd különböző

a magyar állam megbecsülése ellen irányuló kifejezéseket használt. A törvényszék a tanúk kihallgatása után 1 hónapi fogházbüntetésre ítélte a vádlottat.

A harmadik vádlott Kimpál Demeterné, ugyancsak váradai lakost, szintén a magyar állam megbecsülése ellen irányuló kijelentéseket tett, mondván, hogy „a rosszabb egye meg a magyarokat.” A törvényszék 15 napi fogházbüntetésre ítélte.

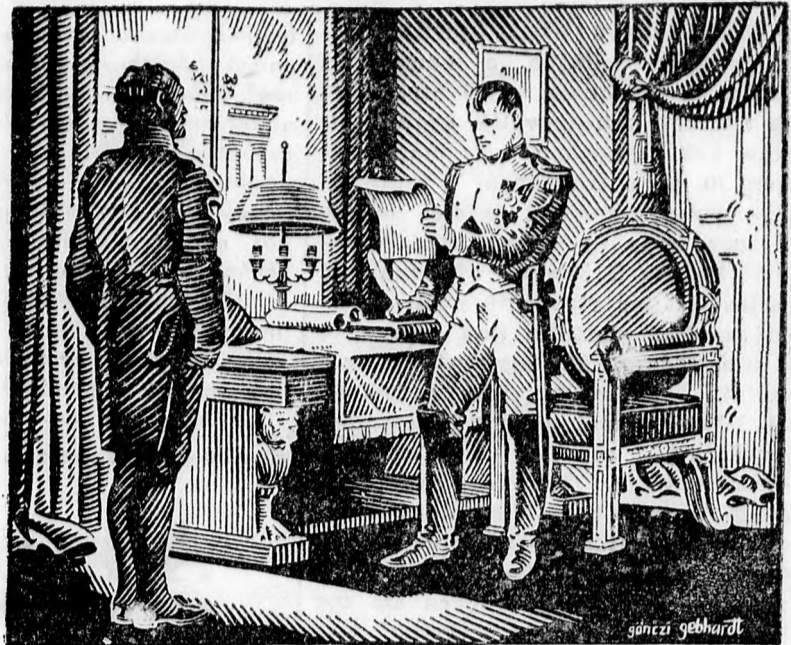
Az 1919-1920. évi születésűek utósorozása

Nagyvárad thj. város polgármestere 5/1942. szám alatt a következő felhívást adta ki: Felhívom mindazon Nagyváradon lakó 1919-1920. évi születésű ifjakat, akik az elmaradt sorozásokon bármely okból meg nem jelentek, valamint akiknek keresetképtelensége a sorozóbizottság előtt állapítandó meg, hogy

az 1942. január hó 29-én megtartandó utósorozáson a saját érdekében jelenjenek meg. Az utósorozás a Markovits laktanyában, Horthy Miklós-út 26. szám alatt reggel 8 órakor kezdődik. Nagyvárad, 1942. január 23.

Dr Gyapay,
h. polgármester.

Napoleon lezárja Európa határait!

Berlinben történt 1806. november 21-én,

hogy Napoleon császár egyetlen tollvonással lezárta az európai kontinens határait és megtiltotta valamennyi tengerentúli áru behozatalát. Ez a rendelet azonban nem hozta meg azt a sikert, amelyet a császár remélt. De volt mégis néhány olyan következő kezmenye, amelyek Európa számára később igen hasznosaknak bizonyultak s amelyek főként a mai időkben, jutottak igen komoly gazdasági jelentőségre.

Már akkoriban — immár közel másfélszáz éve — szintén arra kellett törekedni, hogy Európa saját erejéből termeljen olyan árucikkeket, amelyekkel a látszólag nélkülözhetetlen tengerentúli árut pótolhassa. Bizony nem egy akkori szép terv mondott csütörtököt. Viszont jócskán akadtak olyan elgondolások is, amelyek azóta megvalósultak és a legmerészebb elképzeléseket is túlszárnyalták. Ki mert volna akkoriban arra gondolni, hogy az európai cukorrépből készült hófehér cukor — amelyet csak akkoriban kezdtek gyártani — valaha feleslegessé teszi a drága tengerentúli cukrot? Vagy ki mertte volna hinni, hogy az a barna, zamatos forró ital, amelyet a cikória (CICHORIUM INTYBUS) gyökeréből főznek, s amely a zárlat idején mint „café du continent” került divatba s lett Európa polgári konyháinak szívesen látott vendége, rövidesen mint **Franch**-cikóriakávé „ékkülönbetetlen, közsismert háztartási cikké válik.

Ma már, akár hozzákeverjük a **Franch**-cikóriakávével valamilyen más kávéhoz, hogy kellemes ízét fokozzuk és zamatosabbá tegyük, akár pedig, ahogy erre mostanában mind gyakrabban kerül sor, tisztán isszuk — tejet ötvén hozzá — mindenképpen csak örülhetünk annak, hogy nem ma kell felfedeznünk és fokozatosan tökéletesítenünk, hanem ma már készen és mindenkor kiváló minőségben kapjuk.

Röviddel azután hogy Napoleon nagy háborúit véget érték, Európa ráeszmélt arra, minő előny származik abból, ha saját erőinkre támaszkodhatunk. Ekkoriban, az 1828-as esztendőben létesült az a vállalat, amely a **Franch**-cikóriakávé készíti. Jártak rossz meg jó idők is, de a vállalatot mindig csak az az egy gondolat vezette, azon dolgozott kitartó türelemmel, hogy minél tökéletesebbé tegye ezt a jó belföldi kávészert.

Az egész világ szakembereinek egybehangzik a véleménye, hogy a **Franch**-cikóriakávé mindenféle, vele szemben támaszkodható tárgyilagosságnak teljes mértékben megfelel. De kétszeresen örülhetünk, ha egyuttal arra is gondolunk, hogy a **Franch**-cikóriakávé hazai földünk terméke.

Franck

cikóriakávé

A NAPOK SODRÁBÓL

EGYEDÜLLŐ HÍRESÉGÜNK talán az egész világon a nemzetközi érintkezési eszköznek szánt esperantónak nevezett műzagyvalék nyelv erőltetése. Sok csodabogár volt már a világon, de ez a csodabogár a múlt és jelen viszonyatában is az első sorban áll. Igaz, hogy egynémely csodabogárból életrevaló találmány, használható alkotás lett, az esperantó nyelv esetében azonban gondolni sem lehet erre az eshetőségre. Az esperantó mozgalomnak — már amennyiben mozgalomnak lehet nevezni néhány megszállott erőlködését — egyetlen érve az, hogy követői vannak. De minek nincsenek követői. Lehet-e egyáltalán olyan csodabogarat kiagyalni, amelyhez ne szegődének hívők és fanatikusok? Zárkózzon be valaki szobájába, vegyen elő egy könyvtárány szótárt és „csinálja” meg — mondjuk — a puka-puka nyelvet, vagy azt, amelyik neki jobban tetszik. Irjon nyelvtant, állítson össze szótárt, indokolja meg filológiai, tömegpsychológiai és nem tudom még milyen alapon, azután cressze fel az egészét egy kis hangzatos propagandával: lehet, hogy egy-két év múlva a magyar rádió puka-puka nyelven is fog közvetíteni. És esküdni fognak az új „világmegejváltásra”.

Mikor azonban a rádióban néhanapján megszólaltatják azt az esperantóusk nevezett műzagyvalékot, szégyenkezve gondolok arra, hogy nagyon sokan kinevetnek bennünket.

NEM ÁRPAD VEZER LOVASAI hozták magukkal Keletről a liberalizmust, még csak nem is Tontuzoba, vagy Koppány hagyatéka ez az életvezetés és gazdasági életforma, mégis párdubör-kacagányos pózokkal jár körülötte deriváltancot a századforduló ma már kihálófélben levő nemzedékek „ócsapata”. Ugy hordozzák még mindig a csufosan megbukott világecselvény öntudatát, mintha az azonos lenne a „bagyományokhoz ragzkodó, ősi nemzeti fejlődési törvényeket fanatikusán tisztelő” magyarságtudattal. Mintha nem idegekből importált „koreszme” lett volna annak idején ez a zsidó lélekre szabott általános eretnokség. Minden tiszteletünk a jóhiszeműségé. Kezdetben valóban elvakított mindenkit a „haladásba, természettudomány mindenhatóságába, felvilágosodottságba” vetett vak hit, az elméleti, de még inkább a gyakorlati materializmus babonája. Ma már azonban a csőd után vagyunk. Lelkiismeretlen vakmerőség a csőd előidézőitől, hogy a liberalizmus dőntését vissza akarják csempészni a magyar életbe, hogy az ott tovább mérgezzon és rothasszon.

„Idegen koreszme” volt a kultúrának ez az általános szégyene mind a magyar életben. Hagyják hát elporladni, ha már egyszer nálunk is kimúlt. Aki pedig nem tud nélküle megenni, az hindu fakir módjára feküdjön mellé és kösse a — nívánába...

UNDORITÓ LÁTVÁNY hogy a „koreszme” tegnapi és mai legnagyobb el-lenségei, a zsidóság legintimabb barátai, a suttogó propaganda vakhíreinek, a zsidó „szellemesség” nválkás vice-ter-mékeinek hü terjesztői húzzák talán a

legtöbb hasznot a koreszméből, illetve annak következményeiből. A „koreszme” ebben a vonatkozásban például a zsidótörvény rendelkezéseit is jelenti, azokat a rendelkezéseket, amelyek a gazdasági egyensúly helyreállítását célozzák. Így juthattak iparjogosítványokhoz, miniatűr gyárakhoz, bizományosságokhoz a „koreszme” legvadabb ellenségei. Koreszme nélkül még ma is csak a morzsákat szedgetnének a zsidók asztala alól, ma pedig kalácsot, kőzső kalácsot szelnek a zsidókkal.

Undorító látvány ez — egyelőre.

Nemsokára azonban lehetetlen is lesz. Mert a koreszme ma meg ártatlan bárányka, de holnap számon kérheti mindenkitől, hogy mit hordozott eddig és mit hordoz még ma is begyében.

SZEGÉNY LEÁNY PÁRTÁBAN MARRAD — ez ma az általános meggyőződés. Lehet szép, csinos, ügyes házias, életrevaló, az Istentől is anyaságra teremtett. Ha nincs hozománya, ha nincs telekkönyve, vagy más egyéb gazdasági megalapozása várhatja a kérést. Nem állítjuk, hogy ez a ceunya társadalmi betegség mai keletű. Meg volt ez valamilyen formában mindig. De ilyen szemérmetlen meztelenségben sohasem mutatkozott. Vajjon miért? A feleletet a mi nap hallottam egy ér-

Cserépkályhák
Ártalom modern fa- és szénfűtéses vagy Hardtmuth rendszerre. Reggel még 18 fok melege lesz.
TESTA cserépkályha lerakati
Szaniszló u. 68.
Telefon 14-97

deklét fiatal leánytól, aki imigyen szólt: zsidó szokás a túlzott hozományvadászat, a zsidóknál még a legszegényebb családok is összekínálják a hozományt, hogy vőlegényt fogjanak. Szép vonás ez? Így is fel lehet fogni. De csak nekik áll jól. Ne tanuljuk el tőlük a vőlegényfogás ilyen módját. A magyar jövő érdekében meg kell találni annak a módját, hogy a szegény magyar leányok ne maradjanak pártában.

Az orvos és a napi sajtó!

— Egy újságcikk margójára —

Írta: Dr. Kunézy Jenő

Az utóbbi években a napilapok fel-tűnően sok orvosi vonatkozású cikket közöltek és az orvosregények milliós példányszámai is bizonyították azt az érdeklődést, amely ebben az irányban megnyilatkozott. Az emberek ezeken az íráson keresztül akartak bopillanást nyerni egy, részükre ismeretlen és misztikusnak látszó tudomány területére: a gyógyítás világába. Hiszen a történelem minden idejében a tömegek előtt rejtélynek látszott az az ismeretkör, melynek művelői közelebb jutottak az emberi lét milliónnyi titkához. Ezek a regények, melyeknek szerzői legtöbbször orvosok, azoknak az embereknek a lelkiállapotát, életét is feltárák, akik ezt a csodálatos tudományt és művészetet folytatják. Ennek az emberi kíváncsiságnak tudható be, hogy az orvosok állandóan tett bírársági tárgyalások előtt folynak le és ez az oka a napilapok élénk érdeklődésének is. Rendszerint ragyogóan szeretik kiszámolni az eseményeket és hangzatos címeket adnak a cikkeknek, hogy még jobban felkeltsék az újság-olvasók széles rétegeinek érdeklődését.

A napilapok ilyen irányú tevékenysége, véleményem szerint sok tekintetben kéros, sőt ártalmas lehet éppen a nagyközönség szempontjából. A gyógyító orvos tevékenysége nemcsak az orvosi ismeretek alkalmazásán alapul, hanem számtalan észrevételből áll és ezek között nem utolsósorban szerepel a betegnek az orvosba vetett hite, bizalma. Az orvos nemcsak a gyógyszer gyógyvizetési ható-sával, hanem sok esetben éppen a hiten, a bizalmon alapuló szubsztív tényezőkön keresztül is eredményt ér el a beteggyógyítás terén. Nemcsak a testet, hanem a lelket is gyógyítani kell, mert néha a lélek gyógyulása a test gyógyulását is elősegíti. Mármost el lehet-e képzelnünk eredményes orvosi beavatkozást a beteg hite és bizalma nélkül? Ezt a hitet nem szabad meg-ingatni az újság nyilvánosságán keresztül az emberekben. Nem szabad ezért, mert az orvosai kar, elenyésző kivétellektől eltekintve, mindig hivatásának tudatában, felelőse magaslátár tudott maradni.

Az orvosi működés nem foglalkozás, nem mesterség, hanem annál lényo-gesen több tudáson és intuíción alapuló hivatás. Akik erre a pályára mennek és nem érzik hivatást irántuk, azok már a medikus évek alatt lemorog-nak, akik pedig elvégzik az egyetem-

a hivatás minden idealizmusát is ma-zukkal viszik az életbe.

Elképzeltető-e hivatásérzet nélkül az a munka, amit messze valahol egy Istent háttérbeveti faluban végez a falu orvosa, amikor télen, nyáron, melegben és fagyban, hőtérárdtan is teljesíti kötelességét, a gyógyítást. El lehet-e képzelnünk, hogy idealizmus nélkül a nap minden szakában és éjjel is, sokszor pihenés nélkül dolgozzék az orvos — a legtöbbször ingyen, vagy igen kis mennyiségű anyagi ellenszolgáltatás ellenében?

De az orvos is ember. A legjobb tudás, a legnagyobb elővigyázat sem mentheti meg sokszor a tévedéstől. A hibától Bár — hali Istennek — ez elég ritkán fordul elő, mégis megtörténik. Ilyenkor azután mindenki igent formál ahhoz, hogy az orvosról általában véle-ményt alkossanak és ezt a nagy nyilvánosság elé hozza. Súlyos általánosítá-sok, egy véletlen esetről az egész orvosi működésről szóló véleménynyil-vánítások lennek napvilágra a napila-pok hasábjain, melyek szerintem nem egyebek, mint szenzációkeresések.

Az orvosi hivatás semmi más fog-lalkozással össze nem hasonlítható. A ruhuzamba nem állítható. Minden más foglalkozásnál a tévedés sokkal könnyebben kiküszöbölhető és javít-ható. Ha a bíró ítéletét a fél nem látja helytállónak, módja van fellebbeznie és a magasabb bíróság az alsóbírósá-gok ítéletét megváltoztathatja. Ha az ügydarab elintézésére a hivatalban nem megfelelő más elintézés lehetősége ad-va van, de az orvosnál ez a legtöbbször nem lehetséges. Ő a legtöbbször közvetlen dönt a beteg sorsa, igen sok-szor az élete és halála felett. Hiszen néha pillanatokon mulik a megmennti- lehetősége és a cselekvésnek is gyors-nak kell lenni. Ez a cselekvés azonban éppen természeténél fogva csak az orvos felelősségén és lelkiismeretén nyugszik. Az orvos egész álete ennek megfelelően alakul. Más a lelkiállapota és más az élete, eltérő a munkabeosztása is egyéb foglalkozású emberekétől. A reáparáló feladatok felelőssége teljes testi és szellemi frissiséget követel. Hivatásában kérosan befolyásolja mind az, ami testi és lelki beállítottságát gondolkodásának frissességét érinti. Életmódja bizonyos fokig szerényebb és szolidabb, mert a betegégy mellől hivatásának csak úgy tud megvalósul-ni, ha testileg szellemileg pihenten kezti meg a napját.

Számtalanszor látni orvost, aki ott hagyja a legkellemesebb társaságot is, hogy másnap friss testi és lelki adottságokkal álljon a műtőasztal vagy beteg ágya mellé.

Éppen a fentiekből adódik, hogy az orvos tömegrendeléseken nem tud ideális orvosi munkát végezni. Sajnos, éppen az elmúlt két évtized helytelenül kialakult rendszere ilyen munká-ba akarja belekényszeríteni az orvost. Hiába mutattak rá az ebből származó veszedelemre az orvosok száza, mindig győzött a pénz, azok szemében, akik az orvos sorsát intézték.

Az egy-két óra alatt ellátandó 60–80 ember nem tesz lehetővé egyéni foglal-kozást a beteggel. Az orvos munkája sablonná válik, már pedig a gyógyítás művészete ott végződik, ahol a tömeg-munka kezdődik. Az orvos testi, szellemileg kimerül, figyelme tempóbb lesz és a fáradság számtalan hibaforrás-sá válhatik. Így keletkeznek a véryeliirások és egyéb tévedések, amikért viszont az orvosnak Istent és ember előtt súlyosan felelni kell.

A tömegmunka lázas sietésében nem marad ideje pl. arra, hogy a felmerülő vényt gondosan megszerkezze, még azt az időt is sajnálja, amit az írással kell eltöltenie. Vagy sablonhoz folyamodik vagy Demokles kardjaként lóg feje felett a tévedés lehetősége.

Az ebből származó emberi tévedések súlyos orvosttragédiák, melyeknek a sajtó nagy nyilvánosságára elírt való pertraktálása alkalmas arra, hogy el-szórt, ritka esetek miatt a nagy közönség hitét és bizalmát megintassa az orvos iránt.

Szent meggyőződésem, hogy a haberu utáni idők szelleme az orvos hiva-tásrendi kérdéseit is meg fogja oldani. A tömegrendeléseknek meg kell szűn-nie és akkor megszűnik sok olyan hi-baforrás, mely a betegellátás mai rend-szerében tévedésekre ad alkalmat. Hiszen minden orvosnak vágya hogy a testet lelket ölé tömegrendelések helyett munkája anyagilag úgy honorál-tassék, hogy ideálisan élhessen orvosi hivatásának.

Az orvos azonban addig is dolgozik, hivatástudatból, pályájának szeretetéből, de sohasem kívánczik a nagy nyilvánosság színe elé. Nem kér elismerést, nem vár dicsőretet, de nem öhajítja azt sem, hogy orvostagadiká-lal elégtítsék ki az újságolvasó közön-ség kíváncsiságát.

Dr. GÉRESY LÉFER JÁNOS:

Tények — tanulságok

Baj van az amerikai légvédelemmel. Bárhogyan és hármennyire is hazudták előre, hogy a németek így... a németek úgy: Amerikának fel kell készülnie a védelemre. — Amerika még sem készült fel. Maga Newyork sem. Pedig Newyork polgármestere, maga La Guardia, az Egyesült Államok légvédelmének legfőbb parancsnoka volt. Bizonyára neki is csak járt a szája. Komolyan ő sem hitt a németek támadásában s ezért semmi komoly előkészületet nem tette. Most aztán kész a baj. Nem ugyan a németek részéről, akiket állítólag vártak, hanem a japánok részéről, akiket nem vártak. Így van az rendszeren. Sokan szívesen festik falra az ördögöt, hogy másokat ijesztgessenek; mikor aztán az ördög megjelenik, maguk az ijesztgetők vesztik el legelső sorban és legjobban a fejüket.

Portugál újságírók írják, hogy amikor az amerikai-japán háború első napján, pontosan november 9-én megszólaltak Newyorkban a légvédelmi szi-rénák, olyan iszonyatos pánik keletkezett ebben a 7 milliós városban, amilyenhez fogható nem látott még a világ. Maga La Guardia is úgy megijedt az első szi-rénahűgésre, hogy ott hagyott csapot-papot, légvédelmet és hivatali ruhát a legközelebbi repülőtérré, ahol a saját repülőgépe várta. Roosevelt-ne asszony-nyal, az elnök feleségével, mint első munkatársnőjével együtt beszélt a gép-be s igyekezett minél messzebbre jutni a veszélyeztetett területről. A katonai légvédelemnek azonban helyén volt az esze és a szíve is. „Valahol Ameriká-ban — írják a figyelmetlen újságírók — nem messze Newyork városától, leszá-lásra kényszerítették az „ismeretlen“ re-pülőgépet s a legnagyobb meglepetésük-re, sőt megdöbbenésükre kit találtak benne: Amerika légvédelmi parancsno-kát, a hősök hőseit a vele együtt men-e-külő Roosevelt-nével együtt.”

Szép dolog a bátorság — mondják azóta Amerikában, — de még szebb do-log a helytállás...!

Egyébként azonban cseppet sem lehet csodálkozni a pánik kitörésén. Newyork annyira nem készült fel a légvé-delemre, hogy csak az első komoly el-sötétítés pillanatában jöttek rá arra, hogy Newyorkot nem is lehet elsöté-ti-

teni, mert nagyrésztben az utcai közvi-lágítás nem kapcsolható ki központilag. 270.000 lámpagyújtogató dolgozik ezek-ben a városrészekben. Mire ezek a lám-pagyújtogatók elkészülnek a rájuk bi-zott 30—40 lámpának egyenkénti el-oltásával, az ellenség nyugodtan megke-rezheti, megtalálhatja, sőt össze is bom-bázhathatja a város legkényesebb és leg-fájdalmasabb pontjait.

Washington sincs szerencsésebb hely-zetben. A közvilágítás itt központilag kikapcsolható ugyan, de az úgyneve-zett Fehér Ház (az elnök palotája), hó-fehér, márvány falai különösen holdfé-nyes éjszakákon, olyan fényt vetnek vissza, árszatanak ki magukból, hogy több kilométernyire és több ezer méter magasságban is biztos tájékozódást nyuj-tanak a támadó repülőgépek vezetői-nek. A város vezetői most azon törik a fejüket, hogyan lehetne ezt az áruló fényt eltüntetni. Többen javasolták már, hogy a Fehé- Házat feketére kellene mázolni. Lehet, hogy meg is csinálják. Kettős célt érnének el ezzel: 1. a washingtoniak megmenekülnének az el-nöki palota áruló fényétől; 2. a világ szeme pedig olyan feketének láthatná kívülről is az elnök palotáját, amilyen fekete belül volt akkor, amikor a há-ború szörnyűségét Amerikára zudi-totta.

Erdemes szemügyre venni és megviz-sgálni azt a 9 újabb pontot, melyben Roosevelt — a kongresszushoz intézett legutolsó üzenetében — az emberi sza-badságjogokat s az emberiségnek ezeken nyugvó boldogulását meghatározta. Ez a 9 pont a következőképpen hangzik: 1. Jog értelmes, teremtő munkára. 2. Jog igazságos bérre, hogy az élet szükség-leit és kellemességeit meg lehessen sze-

LEIPZIGI BIRODALMI VÁSÁR

Tavaszi Vásár 1942. március 1—5-ig
Jelentkezési határidő 1942. január 30.

Minden felvilágosítást ad:

SCHUSTER LUDWIG,

Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 1.
Telefon: 21-35 és a Leipzigi Birodalmi Vásár magyarországi kirendeltsége, Budapest, IV. Váci-utca 1/3. (Bejárati: Türr István-utca 8) félemelet 5. Telefon: 380-540.

rezni. 3. Jog elegendő élelmiszerhez, ruházathoz, kellő lakáshoz és orvosi segítséghez. 4. Jog a nyugodt biztonságra, a félelem nélküli öreg korra, ennek értelmében gondoskodás betegség munkanélküliség és baleset esetére. 5. Jog ahhoz, hogy mindenki szabadon vállalkozhassék, másrészt, hogy független legyen lelkiismeretben magánvállalkozótól, önkényes közemberektől és korlátlan monopóliumoktól. 6. Jog ahhoz, hogy mindenki szabadon mozoghasson; szabadon beszélhessen vagy hallgathasson. 7. Jog a törvény előtti egyenlőségre és egyenlő részesedéshez az igazságosságban. 8. Jog munkához, művelődéshez, polgárosodáshoz és személyes jóléthez. 9. Jog nyugalomra, üdülésre és a civilizáció élvezetében való részvételre.

Eltekintve attól, hogy a 3 utolsó pont semmi más, mint megismétlése az előbb hatban foglaltaknak, tárgyiasan megállapíthatjuk Roosevelt 6, vagy 9 pontja egyenként és együtt véve is szép és igaz. Csak ott a bökkenő és abban van a falsum, hogy ezeket a szépségeket és igazságokat nem Roosevelt találta ki, nem is ő hirdette meg először a világnak. Ezek a szépségek és igazságok még szebben és még igazabban benne vannak az Evangéliumban s a katolikus

Anyaszentegyház 2000 év óta hirdeti azokat. Igazabbak, szebbek az evangéliumi igazságok, mert teljesebbek. Az Evangéliumban nemcsak jogról van szó, sőt elsősorban nem is jogról, hanem kötelességről. Kozeveltnél ez teljesen hiányzik. Pedig nem az a baj ma a világon, hogy az embereknek nincsenek jogai. Dehogyan is nincsenek. A francia forradalom óta Roosevelt mind a 9 joga kodifikálva van a nemzetek törvényeiben. A baj abban van, hogy a kötelességek nincsenek kodifikálva. Azoknak a kötelességei, akik a legtöbbször nem engedik meg azt, hogy az emberek gyilvánvaló és törvényben biztosított jogaikkal éljenek. És ezt meg is tehetik, mert ők erősebbek, gazdagabbak azoknál, akiknek jogaik vannak ugyan, de hatalmuk a jog érvényesítésére nincs.

Mennyivel szebb, igazabb, jobb, evangéliumibb a jobboldali világnézet álláspontja, nevezetű: akár fasizmusnak, akár nemzeti szocializmusnak, — mely kötelességet ismer elsősorban s jogot csak annyiban, amennyiben valaki a kötelességeit teljesíti. „Aki nem dolgozik, ne is egyék” — olvassuk a szentírásban. Tehát minden jog, még az élet-hez való jog is csak azt illeti meg, aki résztvesz a teremtő munkában.

Roosevelt 9 pontját harsogta közel egy évszázadon keresztül a liberálizmus. S mi lett az eredménye? Százerek, — nem az erősebbek, életrevalóbbak és tökéletesebbek, hanem az erőszakosak és erkölcselenek — megzadagodtak, — száz és százmilliók pedig, akiknek hatalmuk nem volt, vagy a lelkiismeretük volt töröl metesztet keresztényi, — elszegényedtek s nagyrészt a nyomor mocsarába süllyedtek. Az emberiségnek elég volt tehát már a jogok hangoztatásából: a kötelességek szabatos meghatározására és becsületes teljesítésére vár.

S vajjon mit szól ehhez a 9 ponthoz Stalin, minden jog tagadója, 180 millió rabszolgának teljhatalmu ura? ... Hogy egyeztetik össze eszméiket és céljaikat a nagy szövetségesek? Londonban és Washingtonban egyre-másra azt hangoztatják, hogy ők a 9 pontért harcolnak. Vajjon Stalin is ezért harcol: a jogokért, amelyeket tagad s országában gyökerestől kiirt... Hol hat az annyi-szor hangoztatott egység a célban? Meg van. De nem itt, hanem másutt, más-ban. Anglia se jogokért harcol, Amerika se, a szovjet se. Mindhárom egyért harcolnak: Németország szétzúzásáért, Olaszország megsemmisítéséért; a jobboldali rendszer és gondolat tönkretételéért, mely mind a hármuknak: a tiberális plutokráciának is, az álkeresztény, inkább zsidó demokráciának is, s az önmagáért való véres diktatúrának is egyformán kellemetlen.

Ezt vallják be egyszer az urak és elvtársak! Akkor is garabemrek s az emberiség ellenségei maradnak ugyan, de legalább őszinték lesznek...

Közvetítő formulát találtak Rióban a tengellyel való szakítás ügyében

Buenos-Airestől jelentik: (NTI) A politikai helyzet fejlődése újabb szakaszba lépett. A külügyminiszteriumban közölték, hogy Guinazu külügyminiszter pénteken este hat órakor Rióból távbeszélő összeköttetésbe lépett az argentin fővárossal. A külügyminiszterium államtitkára később közölte, hogy találtak Rio de Janeiróban közvetítő formulát. Hangoztatták, hogy ezt a formulát valószínűleg már az értekezlet legközelebbi teljes ülésén aláírják. A közvetítő javaslat a diplomáciai kapcsolatok megszakításáról szóló eredeti indítvány harmadik szakaszát lényegesen módosítja. Kijelentette, hogy a határozat most már kimondottan optatív jellegű. (MTI)

Buenos-Airestől jelentik: (NTI)

Nothe ideiglenes külügyminiszter pénteken este a rioi értekezleten létrejött közvetítő javaslatról szólva megállapította, hogy ez a megoldás az erőszé- ges amerikai értelem diadalm és a panamerikai szolidaritás győzelmé. A Rióban összeült külügyminisztereknek azonban más széleskörű feladataik is voltak. Argentína fontos érdeke, hogy szivélyes kapcsolatokat tartson fenn az Egyesült Államokkal, különösen azért, mert az jelenleg kedvező kilátásokat nyújt az argentin nemzetgazdaság számára. Rothe végül kijelentette, hogy Argentína elvállalja a tábori szolgálatot és nemcsak segítséget nyújt a kereskedelmi hajóknak is, amelyek Argenti- na számára nélkülözhetetlen áruvo-zakot szállítanak. (MTI)

Portugál csapatok veszik át Timor portugál részének védelmét

Lisszabonból jelentik: (Stefani.) A miniszterelnökségi hivatal a következő közleményt hozta nyilvánosságra: Az angol kormány s folytatott megbeszélés- ések következményeképpen a köz-
álló csapatok parancsot kaptak a Timor-szigetre való elutazásra, hogy a sziget portugál részének védelmét átvegyék. A csapatzárlatohajót egy hadihajó kíséri. (MTI.)

CSODASZÉP CSILLÁROK

és ezekhez való

ernyők
üvegburák
gyári lerakata

Villanyfűzők — vasalók —
hőpalackok — Zseblámpák —
elemek — Villanyfelszere-
lési cikkek — Rádiócsövek
és alkatrészek

Vacs és Dobribán

szaküzletében

Kossuth-utca 7. Telefon 27-33.

Szent László Káptalanának nagyprépostjai

Írta: Dr. IMRIK GUSZTÁV

Amikor kedves emlékeim között kutatok, önként jelentkeznek az események, amelyeket fiatal koromban átéltem. Nagyváradnak Szent László városának nagyprépostjairól szeretnék néhány esztendőben képet rajzolni. A nagyprépostok valamennyien hatalmas alkotásokkal gazdagították városunkat, egyházmegyénket, a keresztény magyarságunk erődökét építették. Műveik és intézményeik egy felszabadított jóval meghaladóan generációkat, kiváló férfiakat, történettudósokat, egyetemi tanárokat, kiváló papokat és szerzeteseket neveltek. Az áldozatos jótékonyág terén is — rendszerint titokban — a hősök szerepét vitték. Minden jövedelmüket a keresztény kultúra szolgálatába állították és nagynevű elődeik örökét átveve nemzetünk, vármegyénk, városunk történetében igen fontos szerepet tölthettek be.

Bunyitay Vince a váradi egyházmegye történetírója kimutatja a „Vári püspökség történetében”, hogy Szent László király Váradon előbb káptalani prépostságot alapított. A régmúlt idők történeti emlékeivel nem foglalkozhatom, erre hivatva nem vagyok, csupán azért említem e történettudós megállapítását, hogy Szent László királyunk is kiválóan fontos szerepet szánt különösen keresztény kultúra szempontjából a Káptalan fejének, mert a váradi püspökség alapítása előtt a káptalani prépostság és a Káptalan megalapítását mindenekelőtt szükségesnek tartotta. Most azonban azokról a nagyprépostokról szeretnék vázlatos képet nyújtani, akiket közel 60 esztendeje személyesen ismertem, akik kulturális tényeit szolgálati éveim folyamata alatt megfigyelhettem, akiknek monumentális alkotásai úgy Szent László városában, mint a környéken az egyházmegyében köztudatban élnek.

Dr. Nogáll János

A múlt század kilencvenes éveiből dr. Nogáll János felszentelt püspökkel kezdtem, aki a nagypréposti méltóságát 1892—1899 évig töltötte be s aki előzően természetesen már évtizedeken át a váradi Káptalannak tagja volt. Nevéhez sok intézmény fűződik a keresztény szociális eszmé szolgálatában. Ezek között azonban toronymagasságra emelkedik a Szent Vince intézet hatalmas alkotása. Schlauch bíboros főpásztorunk nem hiába hangsúlyozta a Káptalanhoz intézett leiratában, hogy ilven *fejedelemi alapítványt* még nem volt alkalma alapítójának megköszönni; pedig akkor csupán a közel 200.000 forintot kitévő Szent Vince-intézet pénzalapról volt szó, amit a Káptalan felügyelet céljából átvett. De mit jelentett az a hatalmas alkotás, az Irgalmas nővérek vezetése alatt álló nagy intézet a maga hőcsodájával, elemi és polgári fiú- és leányiskolájával, a betegápoló apácák intézményével? Hogy ez az intézet milyen arányokat öltött a világháborút megelőző időben, ez a tény bizonyítja, hogy *létszámra a nagyváradi volt m. kir. honvéd hadapródiskola után következett*. Közel 400 növendék, tanárnő és tanító, nő apácák, betegápoló nővérek, gimnazisták, polgári és elemi iskolai tanulók, tanítónő- és óvónő-jelöltek találtak otthonra az intézet falai között, akik kiépeztetésüket kifogástalanul keresztény magyar nemzeti szellemben nyerték. Még a románok is elismeréssel voltak Nogáll püspök emléke iránt annyiban, hogy a róla elnevezett utca nevét a sa-

ját uralmuk alatt is megtartották, holott egyébként a magyar utcaelnevezéseket nem tűrték. Különben a román idők alatt szegény bűnhődő magyarságunknak a Szent Vince intézet egyik erős bástyája maradt, amely keresztény öntudattal ellenállott a kulturbárbarian, melyben Váradon ugyancsak részünk volt. Hiszen a magyar iskolák a különösen is a katolikus iskolák képezték a román támadások célpontját.

A Szent Vince intézet iskola és egyéb épületei jóformán egy városrész töltenek meg, ha hozzászámítjuk a később létesített Szent József szanatóriumot, amelynek alapjait közvetve mégis Nogáll püspök nagyprépost vetette meg mert a kedves nővérek itt részesülnek betegápolás terén szakszerű kiképzésben.

Gyöngye az én tolim ahhoz hogy boldog emlékü Nogáll nagyprépostot, alkotásairól csak vázlatos emléket is nyújtsak. De a jószágos Isten is ki akarta tüntetni egyházmegyénknek ezt a valóságos földi szentjét azzal, hogy 1899-ben, éppen július 19-én Szent Vin-

ce napján szolgált meg a székesegyház régi nagyharangja jelezvén Pali Szent Vince méltó utódának halálát. gázba borítván az intézet, az egyházmegye és a Káptalan minden tagját, de egyben jelezvén drága lelkének hitünk szerint megdícsőülését is.

Vinkler József

Dr. Nogáll János halála után 1899-ben Vinkler József választott püspök nagyprépost került a Káptalan élére, aki 1907-ben bekövetkezett haláláig volt a Káptalan feje. Vinkler nagyprépost 1861-ben még Szaniszló Ferenc megyéspüspök idejében lett váradi kanonok s 46 évi kanonoksága alatt puritán önmegtartó életével s a közjótékonyág terén számtalan elrejtve juttatott adományával azon főpapok közé tartozott, akik a hozzáfolyamodókat sohasem bocsátották el üres kézzel. Megérthető az is, hogy 300.000 arany koronára rugó hagyaték maradt utána mely kivétel nélkül a nagyváradi egyházmegye jótékony céljait szolgálta. E hagyatékából

A Szent László Ev küszöbén Szent László nyomában

Fel kell tárnai a székelvöldi Szent László falképeket

Nagyvárad. Saját tud. Az idei Szent László Ev küszöbén nagy és rendkívül érdekes feladatok előtt állana az ország régészeti tudománya, — ha ezekre a feladatokra, illetve azok megoldására anyagi eszközök is rendelkezésre állnának. Nem kevesebbről lenne szó ugyanis, mint arról, hogy a Székelyföldi ismeretlen, bemeszelt, de az ősrégi templomokban meglevő és Szent László életének egyes jeleneteit ábrázoló falképeket kellene feltárni, hogy azok a műveit magyar közönség előtt minél ismeretesebbek lehessenek. Eddig ugyanis csak a háromszéki megyei Gelencén levő középkori Szent László freskót és a derzsi unitárius templom Szent László falképét ismerjük részletekben, holott a székelvöldi régi templomokban igen sok olyan falkép van, amelyek a nagy király életével foglalkoznak. Micsém természetesebb, hogy a mai háborus világban sok neveléssel járna e műemlékek feltárása, de miután ismerjük a székelvöldi nép mindenhezértését, s azonkívül vannak hozzáértő művészeink is, akik kétség-telenül örömmel vállalnák ezt a nagy és szép munkát, a Szent László Évet emlékeztetésebbé sem lehetne tenni, mint az ismeretlen Szent László képek feltáráásával is azok minél szélesebb körben való ismertetésével.

A háromszéki megyei velencei római katolikus templom északi falán levő falkép meglehetősen jó állapotban került ki a mászréteg alól. Ezen a falképen nemcsak a középkori festői mód, hanem a ruhaviselet is eléggé kivehető. Jó fényképfelvételek is készültek már erről a freskról, a közönség még is alig ismeri. A derzsi falkép szintén jó állapotban van, ha a felső rész mind a kettőnek hiányzik is, fogalmat alkothatunk arról, milyennel képzeltek el őseink Szent Lászlót. Csaknem valamennyi székelvöldi Szent László falképen a cserhámi út-

közvet egyes jeleneteit festették meg dárdás, rohanó magyarokat és Szent Lászlót legendás fehérr lován. Maksa székelvöldi falis templomában a Szent László legenda képei azért is nevezetesek, mert a kunok viseletét és arcvonásait rendkívül hűséggel rajták vizs-sza. Ez a népviselet mintegy mintául szolgált a későbbi díszmagyarokhoz. Sepsikilyénben az unitárius templomban levő Szent László legenda-kép festője a nagy király életének csak egy kis szakaszát dolgozta fel, bár az is lehetséges, hogy a falkép többi része elpusztult, vagy átfestették, mert alatta már más képsor látható.

Érdekesek a bibarcfalvi templom falképeinek Szent László legendái, amelyek annyiban elütnek a többi hasonló székelvöldi falképektől, hogy az egyes jeleneteket díszes keret különíti egymástól. A bibarcfalvi Szent László falképeken csak a magyar hadak felvonulásából, az utközetekből, a kunok üzéséből és a hadiak pihenéséből vannak jelenetek, illetve töredékek. Ezzel szemben az udvarhelymegyei fülai átmeneti kori templomban levő falképeken a Szent László legenda teljes, azonban az alakok nagyon gyengén vannak megfestve, nem művész kezére vallanak. A homoródszentmártoni Szent László legenda falképek alatt Szent Margit halálát festették meg, mind a kettő csak elmosódottan és töredékesen maradt fenn.

Érdekesége valamennyi székelvöldi Szent László freskónak, hogy a csoportosítások csaknem azonosak. Alighanem egy minta után készülhettek, ha nem is egy időben. Mégis, érdekes volna e falképek szélesebb körben való ismertetése, mert hiszen Nagyváradon, Szent László városában alig maradt fenn valami régi emlék, ami a nagy király életével foglalkozna.

(- 1a)

létesült a csengeri-utcai tanítóképző intézet, amely emeletes nagy épülettel, internátussal, tanintézettel tanári és igazgatói lakással, elemi mintaiskolával, modern tornateremmel hosszú évtizedeken át virágzott még egy darabig a román megszállás alatt is és a keresztény magyarságunk jelentős szolgálatot tett hazafias magyar tanítók nevelésével, míg aztán ez a gyönyörű intézet is áldozattá lett a román megszállásnak. Boldogemlékü Szaniszló Ferenc megyéspüspöke iránti kegyeletét akarta leróni a székesegyház bejáratával szemközt emelt életnagyságu szobrával és a püspöknek Lopusny Gyula kanonok mes-teri tollával megírt életrajzával.

Palotay László

Vinkler József nagyprépostnak 1907-ben bekövetkezett halálával Palotay László következett a nagypréposti stambulban, akinek nevéhez fűződik 1895-ben a *Nagyváradi Katolikus Kör megalapítása*. Jól ismerte Nagyvárad katolikus társadalmát, hiszen a 70-es évek óta működött Váradolásziban, akkor az egyházmegye első plébániáján. Amikor a 90-es évek egyházipolitikájának viharra Budapesten 1894 január 16-án összehozta az *első katolikus nagygyűlést* a Vigadó termében, a váradi egyházmegyéből egybegyűlt katolikusoknak Palotay László már mint váradi kanonok volt a vezetője. Ugyanezen időben Szent László városának katolikusai is megmozdultak, aminek egyik előidézője volt az is, hogy éppen akkor bíboros főpásztorunkat egyik budapesti napilap durva és szemérmetlen támadásokkal kikez-dette. Amikor a váradi katolikusok főpásztorunknak méltatlan meghűrlőslást látták, tömörülni kezdtek. Palotay László az 1848/49. évi szabadságharc huszár főhadnagya állott a mozgalom élére s hozzáfogott a váradi katolikusok megszervezéséhez, aminek természetes folyamánya volt, hogy 1895 november 3-án a Katolikus Kör már megtarthatta alakuló közgyűlést.

Három év múlva tehát nemsokára a Katolikus Kör félszázados alakulását ünneplhet: meg, amikor Nagyvárad katolikus társadalmát Palotay László volt egyházi elnök nevét az emlékezés márványkövéről hálával és kegyelettel olvashatja.

Palotay László 1907 szeptemberétől 1908 szeptemberéig éppen egy esztendeig volt a Káptalan nagyprépostja. A Nagyváradi Katolikus Kör megalakulásánál az ő nevéhez fűződik még a *Szent László napi teljes búcsúnak megszervezése* is, X. Pius pápa Öszenteégénél, akikhez személyesen vitte a Katolikus Kör nevében ányújtott kérelmet és a pápa Öszenteége sajtóközleg vette ra a kérvényre, hogy a teljes búcsú Szent László napján engedélyeztetik a Nagyváradi Katolikus Kör tagjainak s mindazon híveknek Váradon és az egyházmegyében, akik Szent László napján szentségekhöz járulnak és a pápa szándékára meghatározott imádságot elvég-zik.

Palotay László a Katolikus Kör megalakításán kívül megörökíté áldozatos lelkét a Nagyváradon lévő és *Szent Lászlóval elnevezett kolásápoló és fiatal gyermek menedékház emeletes palotájával* s remek gotikus kápolnájával; nemkülönben a *berettyóújfalui gyönyörű új plébániatemplom, plébánia és iskola felépítésével*, amely épületek mindeike *Szarill Ferenc műépítészünk* mesteri alkotását dicséri. Ezeken kívül Békésmegyében *Gyopárhalma-Szent-tornyan szintén építetett Palotay László nagyprépost plébániatemplomot*. Ide sorolhatjuk a derzsi és a kármeliták budapesti templomára juttatott adományait.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóvatah: **NAGYVÁRAD,** HELYI DÖZSŐ-UTCA 5. SZÁM. Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 félévre 15, egy óra 2.50 pengő Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 72.301. Kéziratokat nem adunk vissza.

700 év előtti született Árpádházi Boldog Margit

A magyar történelem egyik legfontosabb, legpoétikusabb alakja Árpádházi Boldog Margit, a Nyulak szigetének szentje, akinek az élete és lelke olyan fehér volt, mint az apácák fátyola s úgy olvadt az örökléthez, mint a tavaszi hó, amelyet felszív a csirabontó föld. A jövő hét keddién ünnepeli az ország születésének het századik fordulóját, de már vasárnap megkezdődik az ünnepségek sorozata azzal a főpapi misével, amelyet a hercegprímás mond a Szent Domonkos-rendi plébánia templomban. Bizonyos, hogy ebből az alkalomból forró szívvel gondol a szentéletű királykisasszonyra a sok kedves, szép magyar Margit, akik kizárólag boldogsággal viselhetik a Nyulak szigete legendás hősnőjének a nevét.

Mert ha nem is harcolt véres csatákban mint a magyar történelem sok más legendáshírű női alakja, hős volt Árpádházi Boldog Margit. Már a születését is felhős történelmi levegő lengi körül. Apja IV. Béla magyar király hitvesével, Laskaris Máriával kénytelen a tatárok elől Klisz-szába menekülni. Margit királykisasszony is ott születik. 1242. január 27-én. Amikor szülei hazatérhet Magyarországra, a tatárdúlás borzalmai itt csak természetszerűen fokozták azt a válságos szellemet, amely a XIII. században Európában amúgy is hőskorát élte. Ennek a válságos szellemnek kifejezője volt a magyar királyi család lelkülete is. A gyermek Margitot már 4 éves korában beadták a veszprémi Domonkos-apácákhoz, ahol rendkívül gondos nevelésben részesült és igen könnyen megtanult latinul s a történelemben is alapos tudásra tett szert. Nagyon fiatal volt még Margit királykisasszony, amikor a Nyulak szigetére (a mai budapesti Margit szigetre) a IV. Béla által ott alapított Szent Domonkos rendi kolostorba került. A zárda életét úgy megszerette, s szentéletű, szelíd apácák annyira testvéreivé lettek, hogy maga is belépett a szerzetesnők közé s bár több, uralkodó is versengett a kezéért, Krisztust választotta és 1261-ben ünnepesen is letette a szerzetesnői fogadalmat.

Lehetőleg volna gazdag királynő — Margit a szerzetesnők között is a legszegényebbi volt. Alacsony, szolgái munkát végzett köztük, a ruháját titokban rendtársnői foltozták meg és amikor 29 éves korában meghalt, országsszerzte úgy tisztelték, mint egy szentet.

Érdekes élettörténetét az a „Margit legenda” őrzi, amelyet Ráskay Lea a „Boldog Asszony szigetében leírt

„Astrambéli szerzetes Apátza irt legyen” s aki hűségesen összegyűjtötte minden adatot Boldog Margitról. Hogy ez a muzeumban őrzött ritka értékű codex mikor készült, ma sem tudni. Irója azonban rendkívül művelt szerzetesnő volt és történelmünket felbecsületlenül értékű adatokkal gazdagította, mert nemcsak Boldog Margit életét írta meg vonzón és érdekesen, de rávilágított arra a korra is, cmiben élt.

Boldog Margit születésének het százados évfordulóját Nagyváradon is megünnepelik. Vasárnap reggel misét mondanak emlékére, délután pedig az Orsolya-zárdában műsoros emlékünnepség lesz, amely bizonyára méltóképen fejezi ki majd a nagy évforduló jelentőségét. A fehérllekű Szent Margit lelke leng a magyar lányok lelke felett — s ez a szívfényesség besugározza azokat, akikre ráragyog. (h. ö.)

* Ha munkaképtelensége, öregsége idejére önmagáról akar gondoskodni, kössön nyugdíjbiztosítást. Nyugdíjbiztosítási módoszatunk szerint bizonyos idő elmúltával megrokanásától kezdve haláláig rokkantsági nyugdíjat kap. Ez a rokkantsági nyugdíj annál nagyobb, minél tovább volt biztosítva. Ha épségben megéri a 65 éves kort, akkor feltétlenül megindul az öregségi nyugdíj. Felsége részére özvegyi nyugdíj biztosíthat. Ezek a nyugdíjbiztosítási módoszatok kiválóan alkalmasak arra is, hogy intézmények, vállalatok, melyek nyugdíjpénztárt nem alakthattak, legolcsóbban gondoskodjanak alkalmazottaikról. — Az 1857-ben alapított, legrégebb magyar biztosító magányállalat, az **ELSŐ MAGYAR ÁLTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli: Szent László-tér 2. szám alatti főigénysége készséggel ad felvilágosítást minden biztosítási vonatkozású ügyben.

Hosszu a tél!
Ajtóra, ablakra
WINDFIX KELL!
POLIERUM Balog Árpád
Nagy Sándor-utca 6. Tel. 14-85.
PAPP MARGIT
Rimanóczy-utca 8. Tel. 14-25.

Eljárást indított a rendőrség egy rémhírtérjesztő zsidó ellen. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség feljelentés folytán vizsgálatot indított Schertz Elmér nagyváradai fogász ellen. A fogászt egyetlen hírtérjesztéssel és fecsegéssel vádolják. Schertz ellen mintegy két hónappal ezelőtt hasonló ügyben már indult eljárás s akkor rendőri felügyelet alá helyezték. Most ismét a kávéházban fecsegett s ezért vonták eljárás alá. — Valószínűleg internálásra ítélik. A rémhírtérjesztéssel kapcsolatban egyébként büntető eljárás is indult ellene és az ügy iratait már át is tették a királyi ügyészségre.

ADOMÁNYOK. N. N. a Barra-család részére 2 pengőt küldött. Rendeltetési helyére juttatjku.

MEGNYILT! FORGÓ ISTVÁN
órás üzlete Rákóczi-ut 26/a alatt pénzügyigazgatósággal szemben.
hol jó és pontos órák kaphatók. Ora, ékszer, látszer szakszerű javítása. Szives párfoqást kér a tulajdonos.

Köszön Filmstúdióban
LELKI KLINIKA
Jávor Pál, Turay Ida, Hidvéghy Vali, Vaszary Piri, stb.

A dívatbemutatóra még emlékszik?
Akkor ne feledje el, hogy Szabó Erzsébet dívatstalonja Rákóczi-ut 25. szám alatt van.

A FEHÉR HÁZ BAJTÁRSI EGYESÜLET nagyváradai és biharmegyi főcsaportja február hó 1-én d. e. 11 óra 30 perckor tartja alakuló közgyűlést és ugyanazonnap este 8 óra 30 perckor bajtársi vacsora keretén belül tagavató ünnepélyt a Tűzharcosok Szövetségének Székházában, Széchenyi-épület Bajtársaink pontos megjelenését kéri a Szervező Bizottság.

A KATOLIKUS LEGÉNYEGYLET KÖZGYŰLÉSE. Nagyvárad. Saját tud. A Római Katolikus Legényegylet vasárnap, január 25-én délelőtt 11 órai kezdettel az egylet székházában rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgya: az alapszabály módosítása és más sürgős ügyek elintézése. Felkérlik az egylet összes alapító, pártoló és rendes tagjait, hogy az ülésen jelenjenek meg.

Tiszta szesz kapható
Nánássy, Színház-u 4.

NAGYÜRÖGDÖN MEGFAGYOTT EGY EMBER. Nagyvárad. Saját tud. A nagyürögdői csendőrség jelentette a nagyváradai királyi ügyészségnek, hogy Ando Sándor 42 éves váradposai lakost holtan találták a közéleti legelőn. A hatósági orvos megállapította, hogy a halált fagyás következtében, heállott szívléniás okozta.

Előleptételek a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjánál. A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága az intézet nagyváradai fiókjához Buzsák Bólaát főnökhelyettesé, dr. Tóth Andrást Nagy Károlyt, bérce Babarozzy Tibort és Bodnár Lászlót pedig cégjegyzőkké nevezte ki.

* Reklaméék, fotóék állandó raktára Mansberger kárpitosnál, Rimanóczy-u. 5. szám.

A Magyar Cserkész Szövetség nagyváradai intézőbizottsága vasárnap tartja alakuló közgyűlést. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap déiben a vármegyehez kiszűlési termében tartja első alakuló közgyűlést a Magyar Szövetség biharmegyei és nagyváradai intézőbizottsága. A közgyűlésen résztvesz vitéz dr. Essenyei Lajos nyugalmazott tanterületi főigazgató, kerületi elnök is.

PADLÁSTŰZ AZ EZREDEVI EMLÉKTÉREN. Nagyvárad. Saját tud. Szombaton reggel 8 óra 15 perckor az Ezredévi Emléktéren szolgálatot teljesítő rendőr, Ivánfay József tüzet jelzett. Az egyik ház padlásán kigyulladt a melegvízes tartály fűrészbarkabkolata. A kivonult tűzoltóság a tüzet rövid időn belül lokalizálta. A tüzet nyilvánvalóan a túlhevített víz okozta.

Vendéglátóiparosok cukorigazolványai. Nagyvárad thj. város közéletmészési ügyosztálya 799-1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki Nagyvárad thj. város közéletmészési hivatala értesíti a nagyváradai vendéglátó iparosokat, hogy január hóra kitöltött cukormennyiségéről szóló utalványukat folyó hó 26-tól kezdve átvehetik Fekete László Szent János-utcai fűszerüzletében.

A BAROSS SZÖVETSEG MŰSOROS TÁNCSTÉLYE, amely január hó 31-én, szombaton este lesz a Kereskedelmi Csarnokban, nagy érdeklődést vált ki várososszerte, mert ez a mulatság az egész nagyváradai magyar társadalom találkozóhelye lesz. Fokozza az érdeklődést, hogy a műsoron a Turul Szövetség művészgárdájának tagjai is fellépnek. A meghívók most vannak szétküldés alatt s minden előkészület megtörtént már az est sikere érdekében.

Európa hadi ökölvívó bajnokság eredményei. Boroszlóbról jelentik: (MTI) Pénteken este benyolították is a hadi európai ökölvívó bajnokság során az elődöntőket. Légsúlyban Miriszay magyar pontozással győzött a szlovák Semurka ellen. Harmatsúlyban a svéd Kreuger pontozással verte a magyar Borácsot. Fehelysúlyban a magyar Frigyes pontozással győzött a vajéi Bangle ellen. Váltósúlyban a svéd Andersson pontozással verte a svájci Weidemannt, a magyar Szentgyörgyi pontozással győzelmet aratott az olasz Vancini felett. Nehézsúlyban a magyar Nagy pontozással verte az olasz Pirzallit.

ÁRDRÁGITÁSÉRT ÓRIZETBEVETÉK EGY NAGYVÁRADAI FIATAL-EMBERT. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség őrizetbevette Sipos Sándor foglalkozás nélküli nagyváradai lakost, aki apjának Alsódorogos-oldal 4. szám alatti lakásából egy zsák buzát elvitt, kölcsönként őrlelti engedéllyel a bűnt megörölte és a lezlet kilogrammonként egy pengőért árulta. Árdrágitásért őrizethe vették és átadták a királyi ügyészségnek.

Január 26-31. között lesz az ingyenes baromfitenyésztési tanfolyam. Nagyvárad thj. város polgármesterei hivatala, illetve a városgazdasági ügyosztály a következő hirdetmény helyesbítését közli: A Baromfi Tenyésztők Országos Egyesülete értesíti az érdekelteket, hogy a vonatkozó rendelkezéssel a tanfolyam az ingyenes baromfitenyésztési tanfolyam, nem a meghirdetett időpontban, hanem január 26-tól 31-ig lesz a Magyar Házban Sal Ferenc-utca. — Akik a tanfolyamon részt óhajtanak venni, jelentkezzenek a Mezőgazdák-nál Mussolini-tér 16. Telefon 10-50. Nagyvárad, 1942. január 24. Klemens Rezső s. k., gazdasági tanácsnok.

NYILTTÉR*
Ügyfeleim átveszik Averbuch József Hlatky-utca 3. szám alatti üzletét. Hitelezőket kérem, hogy követelésüket 8 napon belül jelemték, különben nem vesszük figyelembe.

Dr. Dobay Kálmán, ügyvéd, Szaniszló-u. 4.

KÖSZÖNETNYILVANITÁS
Mindazon jóbrátaltnak és ismerőseinknek, akik felejtettlen jó Édesanyánk elhunytta alkalmából részvétélkel fájdalmonkat enyhíteni igyekeztek, ezuton is köszönetet mond a **MOKOS-CSALAD.**

IRÉN NÉNI MESEI

Ködmönvarró Aneá Ferkó

Elt egyszer a szöke Tisza mentén egy ködmönvarró vén szücs s volt egy fia, Ferkó.

Alig volt még öklömnyi a gyerek, már is olyan ügyesen cifrázta a sok tarka tulipánt a ködmönök újjára, hogy az apja se különbben.

Egyszer, amint javában öltöget a sokszínű fonállal, hogy s hogy nem, elbóbiskolt a munkája mellett s furcsa álmot látott.

Azt álmolta, hogy gyémántos korona szűrték a fején, a vállán meg szép arany palást reng s csakugy hajbókoltak előtte az udvari eselések.

— Istókucse, király lett belőlem, — örvendezett Ferkó.

Ezen aztán akkorát kacagott, hogy felébredt rá szépséges álmából.

— Mit nevezsz, te gyerek? — kérdezte az apja.

— En csak azt, hogy milyen bolondot álmoltam. — De mi volt s mi nem az a bolond álom, nem mondta meg a világ sűrű kincséért sem, akárhogy firtatták.

— No, ha nem mondod, — gurult méregbe az ember, — akkor le is utfel is ut, lódulj a portámról. — Azzal hupp! — kipenderítette.

Nagyot döndült Ferkó után a leveleskapu, — ő meg szegény mit tehetett, mit nem, elindult világra.

Ment, mendegélt búsan. Hét nap, hét éjszaka szakadatlanul talpalt, míg egyszer csak egy rettentő nagy kapuhoz érkezett.

— Ejnye, ilyen szépet még álmomban sem láttam, — csodálkozott rajta. S bizony igazat szólt, mert színaranyból volt a kapu, a teteje meg teli volt az-gatva szebbnél-szebb ezüst meg arany csengettyüvel.

Ferkónak se kellett egyéb. Odaugrot gyorsan s jót rántott az egyik ezüst csengőn.

Csi-li-ling... csi-li-ling... — zengett a csengőcske s azon minutában kiugrott belülről egy ezüstgúnyás vitéz s ráírt keményen:

— Hát te ki vagy, szedte-vette?

— Az én nevem Apró Ferkó, — felelt vissza bátran, — de még ki se mondhatta a nevét, puff! — becsapta a kaput előtte a vitéz.

Ferkó meg kint rekedt s nézhetett az eget.

— Rajtam ugyan ki nem fogsz, jó komám! Ha addig élek is, bejutok az ajtón, — fogadkozott s nekiesett tüstént a nagy arany csengőnek. Addig rázta, ráncigálta, míg a markában maradt a magzagja.

Támadt erre olyan zengés-bongás, hogy majd kifordult sarkából a világ s kipattant a kapun egy aranyruhás strázsza.

— Hordd el innen az irládat, miért larmázod fel a házat? — kiabált mérgesen.

De az sem ijedt meg a maga árnyéktól. Felrelődította hirtelen a strázsát s nagy könyvesen beszélt az ajtón.

Éppen szembe találkozott az öreg királlyal.

Szorgalmasan tanulj!
A munkát szeresd!

Megvetni való az,
Aki lusta, rest,

BOGSCHNÉ PEZOLD IREN.

— Mi a neved, hallod-e, hogy kerültél ide be? — pörölt az is véle.

Mikor elmondta, hogy ő biz Apró Ferkó s ködmönt is tud varrni, megörült a király.

— No, ha tudsz, kisöcsém, varrjál nekem egyet. Szunyogbőröböl legyen, tele tulipánnal, cifrázd ki módosan szászínű fonállal. Egy-kettőre kész legyen, mert a fejed vétetem!

Haj, megfelhőzött Ferkó, de csak egy pillanatra, mert a másikon már összedezte magát.

— Vállalom a ködmönt, felséges királyom s harmadnap hajnalra, meglásd, megcsinálom, — vágta össze bátran a bokáját.

Reggel aztán vakarta a fejét:

— Hogy a macskába készítek én szunyogbőröböl ködmönt, hiszen olyat még a szépapám se látott!

Se nem evett, se nem ivott, éjjel-nappal gondolkodott. Másodnap hajnalán kapta-fogta magát s kiült a Béka-tó partjára.

Hát uramfia, egy szempillantás alatt majd felfalta Ferkót a sok éhes szunyog. Ott dűnyögött, zúgott rajta valamennyi.

Ezt várta a gyerek. Nagy hirtelen megöldösött belőlük pár százat s azon helyben meg is nyúzta a csillagos bicskával.

— Így ni! Most gyerünk a varrással, — fogott hozzá tüstént.

Hanem olyan hamar-munkát ember még nem látott. Ugy járt annak a kezében a szűcs, mint az ördög motollája. Egész éjjel varrta, sünyölt a holmit s mire felserkent a király, ott állt Ferkó az ágya mellett a tulipántos szunyogbőr-ködmönrel.

No, mikor meglátta, kipenderedett a tornyos nyoszolyából s ahol érte, ott ölelte Ferkót. A szép cifra ködmön magára kapta s egész királyságát meg Ferkóra hagyta. Így teljesedett be a legényke álma s hogy királlyá tették, ő maga se bánja. Aki meg nem hiszi, az járjon utána.

ISTEN MADÁRKÁI

Hideg a tél, zizeg a szél, sok kis madár fázik:
bokrok ágán csak hétéhé r zuzmara virágzik.

Megesett a Peti szíve nagyon a sok árvár:
„Segíték én egy-kettőre az éhes madárkán!”

Füftyszó mellett, szorgos kézzel, addig szegelt, ácsolt,
amíg egy kis deszkaszálból etetőt kopácsolt.

Telerakta kendermaggal — megnézheti bárki —
ott ebédelnek azóta Isten madárkái.

AKOSFYNÉ EÖTVÖS IREN

Szekercés Boldizsár Kalandos történet. — Írta: Akosfyne Eötvös Irén

VI.

No, Bódi fejébe szegett vert a beszéd, hogy s mint fogjon hozzá, azon törte esztét: hej ha a tarisznyát egyszer megtalálja, lesz mit enni otthon, szép Erdélyországban...

— Mennék én, jó uram, indulnék sebesen, — szólalt meg sokára, — de hát hol keressem?

Meghökken a király:

— Biz azt, édes lelkem, jómagam se tudom, mégcsak nem is sejtem. Hanem van egy néném, a hegyen túl lakik, oda fordulj öcsém, az tán tud valamit.

Nem várta a fiu, hogy kétszer is mondják. — Indulok, — gondolta — s elvetem a gondját. — Azzal a csizmáját bátran összevágta s nagy parolát csapott a király markába.

No, az se sajnálta az ölelést tőle: derékas munkáját könnyezve köszönte. Csak a kis királylány ajka nem nyílt szóra, mintha biz a nyelvét elvesztette volna s hogy kifordult Bódi a nagy palotából, kigördült két könnyesepp a szemé earkából.

Ment a legény búsan, vieszanézett, keblében oly furcsa ürességet érzett... nagyokat sóhajtott s akkor eszmélt rája: ott maradt a szíve a cifra szobában... a cifra szobában, királylány kezébe... vajjon, míg odajár jut-e majd eszébe? Hogyha a tarisznyát gyorsan felkattatja, tán még feleségül is adná az apja — álmódzott Bódi s ahogy haladt, lépett, szötte-szövögte a szép álmoképet.

III.

Jó utat bejárt már, majd letört a

lába, de a magas hegynek még színé se látta. Ugy elfáradt szegény, hogy csak tengett-lengett s gyomrában az éhség muzsikálni kezdett... — Mef pihenek, — vélte — egy kicsit akárhol ára elég volt a csizmakoptatásból.

Az útszélén lombos vadkörtefa állott Érett gyümölcséből jól bevacsorázott majd leheveredett... Rászállt az éjszaka s mécsét gyújtott az ég tengerenye csillaga...

Nagyot aludt Bódi. Se hallott, se látott s már a napsugár is a hasán bokázott, amikor felserkent édesded álmaiból: jót húzott az ipse az álom borából.

(Folytatjuk.)

KIS TÖRTÉNELEM

Géza

A szákmányszerző kalandozások alatt bizony ismét megfellelkeztek öcsünk arról az igazságról, hogy egységben az erő e nem sokat adva fejedelmük számára, az egyes törzsek hadnagyaik vezérlete alatt, a magok szakállára háborúskodtak a szomszédokkal. Hol sikerrel, hol sikertelenül, de közben egyre fogyott a magyar s zaperodott az el-lenség.

Géza fejedelem volt az, aki végre is ráeszmélt, hogy így nem lehet tovább, a testvértelen magyar csak akkor maradhat fenn itt, a hadak országútiám, ha ellenségek helyett barátokat szerez. Engedelmeségre szorította a hadnagyaikat, őszinte barátságra lépett a németekkel és az olaszokkal, támogatta papjait a pogány magyarok térítésében, maga is keresztényé lett, fiát Vajkot pedig keresztény szellemben nevelte a magyar nemzet nagy királyává. Szent Istvánná.

Gyermek pasta

Kedves Gyerekek!

B. Czeke Vilma, az ismert mesemondó igen szép könyvet írt számotokra ismét „A bányá apródjai” címen.

A zengő magyar nyelven megírt történet sok kedves órát szerez az olvasóknak. Meséje gazdag, változatos s a bárvavölgyi aranybánya csodálatos világában játszik. Hősei: kedves, hator, jóért-nemesért lelkesedő, tisztalelkű magyar gyermekek, akik a most alakulóban lévő új Magyarorszáért dolgoznak. A Bányarém legendája és a felfedező tálto kecske története külön ajándék számotokra.

A művészi rajzokkal díszített, szép kiállítású kötet az Egyesült Női Tábor kiadása (Budapest, IV. Eskü-ut 6.) Ára félvásznonkötésben: P 3.50, füzve: 2.50.

Dóczy Böszöke. A rejtvényeket ügyesen fejtette meg. Küldd be mások is, ezután a megfejtők között egy-egy szép könyvet sorsolunk ki.

Könyv és Kultúra

BOSNYÁK ZOLTÁN:

Szembe Judeával

A könyvpiac egyik legnagyobb sikerre Bosnyák Zoltánnak Szembe Judeával című könyve, amely szerzőjétől megszokott tárgyilagossággal foglalkozik a magyarországi zsidókérdés múltjával, jelenével és a kérdés megoldására javaslatokat tesz a jövőre vonatkozólag. Nagyon kevesen tudják, hogy a zsidóságnak egyenjogúsítása ellen, nemzetünk legnagyobbjai: Széchenyi István gróf, Kossuth Lajos, Kölcsey Ferenc emelték fel óvó szavukat, s pár évtizeddel azután, 1883-ban megalkult a magyar antiszemita párt, melynek első vezetője Istóczy Győző volt. Ez a párt rövid idő alatt nagy népszerűsége tettszett s több mint 40 képviselője volt. Ezeket a tényeket megkapó módon tárja elénk Bosnyák Zoltán műve.

A zsidókérdés jelenlegi állásával foglalkozva, a szerző azt írja, hogy nem állíthatjuk magunkat azzal, „hogy ez a maroknyi föld itt Európa közepén, a területkielégítést igénylő és a világnézetek apokaliptikus harcainak közepén”.

Az a társadalmi osztály, — a történelmi nevek hordozói, — amely szeméremétől és vagyoni helyzetétől fogva, vezetője kellene hogy legyen egy új magyar szabadságmozgalomnak, egészen érzéketlen nemzetünk a nagy kérdése iránt. Ez az osztály közvetlen kapcsolathoz jutott először gazdasági, később pedig mind gyakrabban vérségi és szellemi vonatkozásban, a zsidó plutokráciával olyannyira, hogy közelebb jutott a zsidósághoz, mint a barázdák kérges tenyerű robotosaihoz.

Megállapítja a könyv, hogy az értelmiségi osztály van hivatva a nemzetvezetés munkájának vállalására ezért szükséges, hogy sorait újra és újra fel-frisítsse felfelé törő népi erővel. Ha a magyarság élni akar, bízzák önmagában, vegye számba ellenségeit és küzdje ki a Gondviseléstől neki szánt jobb jövőt.

A magyarság sorskérdései közül két-ágtelenül a zsidókérdést tartja a leg-súlyosabbnak, a legégetőbbnek. Ez a kérdés husunkba és vörünkbe vág, nem szabad tehát közönyösnek lennünk iránta, vállvonogatva és egykedvűen foglalkozni vele, hanem a magyarság jövője, nyugalma és boldogsága érdekében meg kell keresni a megoldás útját. Fel kell készülnünk a zsidókérdés végleges rendezésére, még pedig magyar, zsidó és egyetemes érdekekből egyaránt. El kell indulnunk a végső megoldás felé. Ezután a szerző statisztikai adatokkal bizonyítja a zsidókérdés súlyosságát és fontosságát, rámutat arra, hogy az első zsidótörvény csödbe jutott és a második zsidótörvény sem oldja meg a kérdést, hanem szükség van harmadik zsidótörvényre is, amely a kérdést véglegesen és teljesen megoldaná, tisztán faji alapon.

A második zsidótörvény két esztendő után kiderült, az, hogy a zsidó vagyon túlsúlya nem csökkent és belátható ideig erre semmi ellátás nincsen. A 25 leggazdagabb magyarországi zsidó az utolsó öt esztendőben megkétszerezte a vagyonát, annak ellenére, hogy az első és a második zsidótörvény az utolsó három évben már életbe lépett.

Küzdelmünknek elsősorban a zsidó nagykapitalizmus ellen kell irányulnia, nem pedig a zsidó kispolgárok el-

len, mert erkölcstelen és igaztalan eljárás, ha a kicsikre sujtunk és ugyanakkor megkíméljük a pénz, a lóke, a vagyon urait. A zsidókérdés végleges megoldását a szerző a kitelepítésben találja, amely már nemzetközi kérdés, de nekünk magyaroknak is figyelemmel kell kísérnünk a kérdés alakulását, hogy az alkalmadtán sorkakerülő általános rendezésbe mi is bekapcsolódhassunk.

Az európai nemzetek részéről így a kérdés végleges megoldást nyerne. A világtörténelem örök vándorának, a zsidóságnak, meg kell érteni, hogy elérkezett számukra a végleges letelepedés órája.

A több mint — 300 oldal terjedelmű mű nem hiányozhatik a nagy magyar sorskérdéseket szívükön viselő könyvespolcokról. D.

Zongorák, harmonikumok

hangolását és javítását garancia mellett, elsőrangú kivitelben szakszerűen végzi, magas állami kitüntetésekkel országosan elismert

Jurászik

Zongora, orgona és harmonikum készítő üzeme, Szt. László-tér 4. Sas-palota.

Tel. tárcsázni 25-16, 27-23 kérni 80

GAZDASÁGI ELET

Hogyan kell számítani az éves gazdasági cselédek szolgálati idejét

Ujabbán mind gyakrabban előfordul, hogy az éves gazdasági cselédek szolgálati idejére (felmondásra, költözködésre stb.) vonatkozó rendelkezéseket egyrészt a gazdák, másrészt pedig a cselédek nem tartják be. Ennek legfőbb oka, hogy az érdekeltek nincsenek kellőleg tájékozva az irányadó rendelkezésekről. Ezért szükségét látjuk annak, hogy bizonyos tájékoztatással szolgáljunk:

Az éves gazdasági cselédek szolgálati idejére nézve az 1935. II. t.-c.; arra a szolgálati szerződésre viszont, amely nem meghatározott időre szól, az 1907. XLV. t.-c. 7. §-ának (1) bekezdésében foglaltak az irányadók.

E törvények értelmében tehát a szolgálati idő:

gazdasági cselédekénél március hó 31. napjával;

juhászoknál (juhászbojtároknál) szeptember hó 30. napjával;

szőlő- vagy kertgazdaságban (dohánykertészetben) alkalmazott gazdasági cselédekénél pedig december hó 31. napjával végződik.

A szolgálati szerződést úgy a munkaadó, mint a munkavállaló — egyes törvényszabta eseteket kivéve — csak a törvényben meghatározott időpontig mondhatja fel.

Ez az időpont, vagyis a szolítás napja: gazdasági cselédekkel kötött szerződés esetében február 1;

juhászokkal (juhászbojtárokkal) kötött szerződés esetében augusztus hó 1; szőlő- vagy kertgazdaságban (dohánykertészetben) alkalmazott gazdasági cselédek esetében pedig november hó 1.

Ha ezen időpontig sem a gazda, sem a mezőgazdasági cseléd nem él a felmondás jogával, úgy a szerződés a következő évre meghosszabbítottnak tekintendő.

SZÍNHÁZ

TIZEDIK KÉRŐ

— Bemutató a Szigligeti Színházban —

A Szigligeti Színház Hunyady—Harsányi vígjátékot mutatott be péntek este. Nagy dicsőségére nem válik a szerzőknek ez a darab s ha nem tartoznának az úgynevezett befutott írók közé, akik termeltek már igen értékeset is, ezzel a műükkel aligha kaptak volna színpadot.

A hetvenes évek levegőjét igyekszik elénk varázsolni a darab. Kilenc kéköt kikosarozott már a gazdag soproni malmos kislánya. A dúsgazdag kumáromi kereskedő lump fráter hiát pedig sehogy se sikerült a tisztességes emberek közé sorozni. Azért a két család összeesküszik a fiatalok ellen, annál is inkább mert a két kiváló üzletember anyagi érdekei szempontjából is üdvöskének mutatkozik ez a házasság... Rettentően tiltják a fiatalokat egymástól, aminek természetesen az lesz a következménye, hogy egymásba szeretnek és szólni akarnak... A szülők erre „nagynehezen” belemennek a házasságba.

Ez a cselekmény, ha nem is nagyon újzerű, nagy kiaknázási lehetőségeket

nyújt. Csodálatos, hogy ezeket a két egyébként kiváló szerző csak ennyire használta ki. A darab vonatlatlan, egészen indokolatlan előjártékkal indul s csak a második felvonásban válik elevenné, fordulatosá.

Az előadásra visszahatótt, hogy — talán a rendkívüli nagy hideg miatt. — kesszámú közönség nézte végig. Feleki Sári, a Madách színház tagja, kedves jelenség, de játéka egyáltalában nem jelent fővárosi színvonalat. A helyi erők is voltak olyan jók, mint ő. Farkas Anna, Telek Ica, Körösy Juci, Borsos Mária, Sárnády Miklós és Tanay Emil igyekezettel játszottak. A kitűnő Borsy Béla, a népszerű Solymossy és a törekvő, tehetséges Náda különösen megtekettek mindent, hogy életet öntsének szerepeikbe.

Valószínű, hogy a második és a harmadik előadásán, amikor már színészeink is jobban fogják tudni szerepeiket, nagyobb sikert fog aratni a darab s olyan értékei is feltárulnak, amelyeket a bemutató nem vehettünk észre.

Színházi iroda közleményei:

Fővárosi előadások sorozata a Szigligeti Színházban

Ma, szombaton este Feleky Sári, a budapesti Madách színház művésznőjének vendégfellépésével a Tizedik kérő zenés vígjáték újdonság van a színház műsorán. A Tizedik kérő szombaton vasárnap, kedden este és vasárnap

után kerül színre rendszeres esti helyőrákkal.

— Hétfőn este nagy opera est! Puccini Tosca kerül színre a m. kir. Operaház szereposztásában. Vasárnap Dalnoky Viktor, Szóts D. Péter, Kürtös

Károly, Hetényi Kálmán vendégfellépésével. A nagyváradi Filharmonikus zenekar tagjaival bővített 50 tagú zenekar. Az előadást Szathmáry Endre karnagy, a színpadi részt Hetényi Kálmán, az Operaház karnagya vezényli. Mérsékeltlen felemelt helyőrák. Jegyekről ajánlatos idejében előre gondoskodni.

— Szerdán este Tőkés Anna vendég-fellépte a Szigligeti Színházban. A színház igazgatója ismét kedves meglepetéssel szolgál a nagyváradi közönségnek, amikor biztosította a Szigligeti Színház részére Tőkés Anna, a budapesti Nemzeti színház művésznőjének a fellépését Máray Sándor óriási sikert aratott Kaland című színművében. — Rendes esti helyőrák. Jegyek már válthatók a színházi pénztárnál.

HETI MŰSOR:

Szombaton este: Tizedik kérő, zenés vígjáték.

Vasárnap délután: Tizedik kérő, zenés-vígjáték.

Vasárnap este: Tizedik kérő, zenés-vígjáték.

Hétfőn este: Tosca, nagy opera est.

Kedden este: Tizedik kérő, zenés vígjáték.

Szerdán este: Kaland, Tőkés Anna vendégfellépte.

Csütörtök este: Ki a harmadik? Tőkés Anna és Kiss Ferenc együttes fellépte.

Péntek estétől kezdve: Flityírity, operett újdonság.

Ősziinte marikketika

Pinocchio

Bemutatja az Apollo

Pinocchiot, a fababút a Kék tündér életrekelte és megígéri, hogy ha jó lesz és mindig lelkiismerete szavára halgat, igazi kisfiúvá varázsolja. Pinocchio „apja”, az öreg Dzsseppe mester, aki vidáman ketyegő zenélő órák és muzsikáló dobozok társaságában a fababút világraálmolta, boldog, hogy műve életre kelt. Pinocchio azonban az első csábításra félredobja lelkiismeretét — a fürge tücsköt — és letér az egyenes útról. S mert nem hallgatott lelkiismerete szavára, sok megpróbáltatás jut osztályrészéül. Csak mikor ráébred arra, hogy meg kellett volna fogadnia a tündér szavát és most már megjavulva, a tenger fenekére is utána megy kétségbeesett és őt kereső „apjának”, akkor szünnnek meg szenvedései és lesz érdemessé arra, hogy igazi kisfiúvá váljék.

Gyermekéveink színes mesevilága elevenedik meg a Pinocchióban. Megjelenik előttünk mindaz a ragyogó csoda, amit gyermekmesékben, gyermekképzellel csak elképzelni tudtunk. A felnőttben is mindig megmarad valami a régi gyermekből és ez magyarázza, hogy a Pinocchio, mely a maga nemében kiváló művészi alkotás, felnőtteknek is érdekes és élvezhető szerez.

RÁDIÓ

VASARNAP, JANUÁR 25.

- 8.00 Fohász. Szózat. Hanglemek.
8.45 Hírek
9.00 Görög katolikus egyházi ének és szentbeszéd. — A szentbeszédet Cséleányi István mondja.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi plébániatemplomból a Boldog Margit jubileumi esztendő megavítása alkalmával. Az ünnepi szentmisét pontifikálja és a szentbeszédet mise előtt Serédi Jusztinán dr. bíboros-hercegeprimás mondja.
11.15 Evangélikus istentisztelet. Igét hirdeti Kemény Lajos.
12.15 Levante-félóra.
12.45 Rádiózenekar.
13.00 Papp Jenő rádiókrónikája
13.45 Időjelzés, hírek, vizállásjelentés.
14.00 Művészlemez.
15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
15.45 Csipkerózsika. Mesejáték.
16.00 Halász Gyula előadása.
16.15 Munkások énekelnek.
16.40 Közművelődési előadásorozat.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.20 Magyar nóták.
18.00 Szelezky Zita verseket mond.
18.20 Szentgyörgyi László hegedül.
18.45 Vaszary Piroska vidám csevegése
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Mellez Béla-zenekar
20.00 Sporteredmények
20.10 A fekete kakas Hangjáték
21.10 Táncczene.
21.40 Hírek.
22.10 Szórakoztató zene.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Pertis Pali cigányzenekara.
24.00 Hírek.

HÉTFŐ, JANUÁR 26.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Dalok és egyveleg.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Zenekari művek.
11.40 Hunyadi István dr. felolvasása.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Rendőrzene.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Illiczky László szalonzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Művészlemez.
16.15 Diákfélóra.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Skoll Ottó gitározik.
17.25 A kézművesipari továbbképzés.
17.40 Szórakoztató zene.
18.00 Ahová visszatért a béka. Utazás Ukrajnába. Botond György dr. előadása.
18.20 Hegedű-brácsa kettős.
18.30 Petőfi és Arany prózája Németh László dr. előadása.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Malcsiner Béla jazz-zongorahármasa.
19.35 Közvetítés a műegyetemi műhelyből és a ferihegyi új repülőtérről.
20.00 Bura Sándor cigányzenekara.
20.30 Lehotay Árpád előadása.
21.40 Hírek.
22.10 Operaházi Zenekar.
22.40 Magyar nóták.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperanto nyelven.
23.25 Pátia táncczene.
24.00 Hírek
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

KEDD, JANUÁR 27.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Operett- és filmzene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat
11.20 Operarészletek
11.40 Divattudósítás. Felolvasás.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.

- 12.10 Lovászi Ferenc cigányzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Országos Postaszene.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Döme Péter hegedül.
15.40 Egy százéves magyar női szerzet. Körtvélyessy Linzenbold Ferenc hittanár előadása.
15.50 Pappné Szentgyörgyi Erzsébet Chopin-műveket zongorázik.
16.15 Gyermekdelután.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.40 Haraszthy Elemér dr. előadása.
18.00 Sinkó János harmonikaszámai.
18.15 Bánk bán a régi játékszínen — Patakly József előadása.
18.40 Rádiózenekar.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.55 Illés Endre előadása.
20.15 Közvetítés a finn követség palotájából.
20.50 A bál zene története.
21.40 Hírek.
22.10 Vég Sándor vonósnyegyes.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Szabó Kálmán jazzhármasa.
24.00 Hírek.
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

SZERDA, JANUÁR 28.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Gerhauser László énekel.
11.40 Külföldi híradó.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Művészlemez.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Rádiózenekar.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak
15.20 Veress Károly cigányzenekara.
16.15 Diákfélóra.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A német birodalmi rádió műsorából. Vidám zene a Rajna mellől.
17.35 A magyar irodalom regénye.
18.00 A Rutmus-jazzegyüttes
18.20 Honvédműsor.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 A házasságszédelő Vigjáték
20.05 Külügyi negyedóra.
20.20 Operaházi zenekar
21.40 Hírek.
20.10 Operett- és táncczene
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Rác Perczi cigányzenekara.
24.00 Hírek.
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 29.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Horváth Elemér cigányzenekara.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat
11.20 Művészlemez.
11.40 Palásthy Marcell elbeszélése.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Szórakoztató zene
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Sthymmel Miklós tánczenekara
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
16.15 Ruszin hallgatónknak.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.45 Tenyészkocák és választott malacok takarmányozása. Gazdasági előadás.
18.15 Zenés részletek filmekből.
18.45 Komáromi Sándor elbeszélése.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.

- 19.20 Kertész Robert előadása
19.35 Száz piros rózsá. Operett közvetítés a Fővárosi Operettszínházból
21.40 Hírek.
22.45 Magyar nóták.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven
23.25 Csaiikovszkij: D-dur hegedűverseny.
24.00 Hírek.
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

PÉNTEK, JANUÁR 30.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Dr. Gálné Schusztér Etelka zongorázik.
11.40 Ruszin hallgatónknak.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 BSzKRT-zenekar.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Weidinger Ede szalonzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Zenekari művek és dalok.
16.15 Rádióposta.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven
17.15 Magyar nóták.
18.00 A nyúl regénye. Irta és összeállította Kádár Erzsébet Elmondja Bajor Gizi.
18.30 Táncczene.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven
19.20 Az Operaház műsorából.
20.30 Sportközlemények.
21.40 Hírek
22.10 Rádiózenekar.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Magyar nóták.
24.00 Hírek
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

SZOMBAT, JANUÁR 31.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek
10.15 A Rádiózenekar műsorából.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Vidám hangszerszólók.
11.40 Mit néznük meg? A Heraklemonda emlékeit a Nemzeti Múzeumban. Ismerteti Kovrig Ilona dr. Felolvasás.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Toki-Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Művészlemez
14.30 Hírek
14.45 Műsorismertetés
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 A József nádor 2. hanvédfelügyelő zenekara
16.10 Ifjúsági rádió.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Szövetséges nemzetek indulói
17.55 Bónyi Adorján elbeszélése.
18.15 Sötér István előadása hanglemekkel.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Innen-onnan. Hangképek.
19.45 Farsangi leánykérés. Hangjáték.
20.15 Oláh Kálmán cigányzenekara.
20.35 Szingapur a világpoltkában — Szvatkó Pál előadása
20.55 Rádiózenekar.
21.40 Hírek.
22.10 Valcertől a kongái Táncczene
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Sovinszky László szalonzenekara játszik. Giuseppe Moretti énekel és Rác József cigányzenekara muzsikál.
24.00 Hírek
0.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Ha kissé értékelni önmagát akkor ma az észszerű modern divat idején nem lehet közömbös egyes testrészeinek hanyag formái iránt. A mai testkultusz által gyakorlattá vált és szépezzékkélt bíró szem hamar meglátja a vonalak harmóniáját zavaró hibákat **Ideálisan javít természet egy pompás princess, vagy formafiző, csipőszorító, mell-tartóval KOVATS SANDORNÉ fűzőspecialistától** (Nilgész-telep, Szt. Gellért-u. 10.)

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó 1 vagy két butorozott szoba, csetleg irodának is. Szaniszló-u. 22. 930

Adas-vetés

Öltözködni jól és olcsón csak Molnar használt férfiruha üzletéből lehet. — Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árakat fizettek használt ruhákért. 810

Központoz közel 11 lakásos bérlés olcsón eladó. Érdeklődni lehet dr. Dobay-dr. Könyves irodában, Szaniszló-u. 4. Telefon 11-15. 928

Étkező, gyár közelében eladó, vagy bérbérlés. Értekezni Szent János-u. 15. Étkezde. 931

Különétele

Brandisz magannyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. Nagyvárad, Hedecsey-u. 30. 912

Havi 150 pengő fizetéssel és ételmezéssel, vidéki üzletelést önálló vezetésére 40 éven felül, lehetőleg magános nőt (lehet férjzetű is) keresek — 2000 pengő övadék szükséges. Cim: Halász-utca 10., ajtó 2. 929

Kitűnő házikoszt olcsón kapható, — Matyas étterem, Szilágyi Dezső-u. 5.

Alfik bármilyen ingatlant eladni, venni, bérelni, bérbérleni akarnak keresek fel Popcvics ingatlanforgalmi közvetítő irodát. Nagyvárad, Szent János-utca 6. Telefon: 15-67. 921

Tisztviselő autonoma ebéd, vacsora olcsón Matyas étteremben, Szilágyi D. utca 5. 835

Allást keres

Könyveit rendbehozom, lezárom, megnyitom. — Óráskönyvelést, levelezést, könyveléstanítást vállalom. Bornstein, Széchenyi-tér 1. 932

Több éves gyakorlattal 40 éves katolikus özvegyasszony, házvezetőnő, vagy szakácsnő alkalmazást keres, parochiára, intézetbe vagy magán családnál, illetve egyenlő február hó 16-ol. Válasz, Ritoók Zsigmond-utca 1. II. em. 7. 927

Allást keres

A nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara megbízható irodaszolgálat és egy házmesterpárt keres 1942 február elsejére. Nagyvárad, Szaniszló-utca 27. szám 933

Németül tökéletesen beszélő intelligens leányt keresek 3 gyermekem mellé. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével kérek. Dr. Szüle egyetemi m. tanár, Szekszárd. 934

KIADÓTULAJDONOS:

SVENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr. Pál Árpád** Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.